

1914 július hó 5 én utóvettem
Hiss

914 VII 5

DEBRECZEN

Előfizetési ár szétküldéssel:
HELYBEN: Egy óra 1 korona, Negyedévre 3, Egyes szám ára 4 fill.
VIDÉKEN: Egy óra 1 K 50 f., Negyedévre 4 K 50 f., Egyes szám ára 6 fill.

Negyvenhatodik évfolyam.
130 - 121-ik szám.
Vasárnap, 1914. július 5.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
DEBRECZEN,
Darabos-utca 7. szám. Telefon: 412.
Lapkiadó Horovitz Zsigmond.

Egy orgyilkosság

annyira felháborította a magyar nemzetet, hogy kész volna bosszuálló hadjáratra indulni. Ilyen a hangulat a városokban és falvakban. Majdnem minden magyar kész volna az indulásra, — le Belgrád felé, rátörni arra a délszláv nemzetre, melynek története, gyilkosságából, állami pénzen és majdnem katonailag szervezett komitácsi bandák rémitően véres munkájából.

Ilyen nemzetekkel vagyunk a déli oldalon körülvéve. A sors úgy rendelte el, hogy a magyarok a Balkán tűzfészek aljában alapítsák meg hazájukat. A Balkán mindig csak Balkán marad, amint hosszú évszázadok alatt nem tudott oda az európai kulturális békevágó és emberi nyugalom beférkőzni, — úgy kiszámíthatatlanul hosszú ideig fog ez az állapot a jövőben is megmaradni. A szép magyar Alföldet, a Kárpátoktól övezett magyar hazát nem lehet és nem is akarná senki innen nyugatibb vagy északibb helyre áttelepíteni, s így mindig figyelemmel kell lennünk a déli határainkat veszélyeztető balkáni elemekre.

Balkáni rendre, balkáni csendre számítani nem lehet. Szerbiában a belpolitikai problémákat is bombákkal és revolvergolyókkal intézik el, hogyne fordulnának alattomos bombákkal és gyilkoló eszközökkel azok ellen, akiket ellenségeiknek tartanak.

Az ellenség szónál álljunk meg egy szóra. Mert a boldogult szerencsétlen Ferenc Ferdinánd kigyót melengetett a kebelén. Legalább is ilyen színben tüntette fel magát. Nem mondhatja senki, hogy a magyarokkal szemben ellenszenvet áruolt volna el valaha; az a néhány magyar ember, akiknek szerencsésük volt ezzel a titokzatos, de férfias egyéniséggel érintkezni, azt bizonyítják, hogy nagyon respektálta a magyar nemzetet. A magyarországi nemzetiségek azonban mindig azt hirdették, hogy az ő napjuk fog felderülni a Ferenc Ferdinánd trónra lépésével; azok a magyarországi nemzetiségek, akik fajilag a balkáni nemzetekkel tartanak fenn rokonságot, összeköttetést és rokonságnál, összeköttetésnél még többet jelentő nexust is.

Amint az erdélyi oláhok a boldogult trónörökös útján számítottak a magyarokkal szemben vlmányokat elérni, épúgy Boszniában a szerbek igyekeztek hegemoniát szerezni maguknak. Tény

az, hogy az oláhok is, a szerbek is patrónusuknak hitték Ferenc Ferdinándot a magyarokkal szemben. Lehet, hogy erről Ferenc Ferdinándnak még csak tudomása sem volt, de például a román közhit a románok patrónusának nemcsak hitte, de magyarországi román politikusok állandóan igyekeztek összeköttetéseket keresni és megkönyvékezni a magyar trón tragikusan elhalt várományosát.

Az utóbbi időkben Boszniában és Hercegovinában a szerbeknek horribilis nemzetiségű és minőségű koncessziókat adtak, a hivatalokat szerbekkel tömték meg, s azt hitték, hogy így dugják be édességekkel a szájukat. Minden következtetés és minden valószínűség azt bizonyítja, hogy e nemzetiségi politika a trónörökös minden legkisebb befolyása nélkül indult meg. De megindult és ha gyorsan vissza nem tudják, vagy nem akarják csinálni, akkor a mostani gyász talán még nagyon jelentéktelen ahhoz, ami ezután fog következni.

Akármilyen távol állott az új bécsbudapesti nemzetiségi politikától Ferenc Ferdinánd, a nemzetiségek és a balkáni nacionalisták abban a hitben éltek, hogy ő csinálta. És mégis megölték. A legfelháborítóbb világraszóló gázság volt ez a gyilkosságuk, mert annál vakme-

Habsburg-tragédiák.

A Habsburg-család évkönyveiben sok tragédiát jegyeztek föl. E dinasztia hatszázéves uralkodása alatt sokszor megesezt, hogy férfitagjai erőszakos halállal végezték be reményekre jogosító életüket. A századok lefolyásában nem kevesebb, mint tizeukét esetről emlékszik meg a történet. Sokféle balvégzet kívánta áldozatul Habsburgi Rudolf utódait. Az egyik a zajló Rajna folyam hullámai közt lelte korai halálát; a másik unokaöccsének gyilkos töre alatt vértett el; a harmadikat lázadó parasztok alabárdjai terítették le a sempachi vérmezőn; a negyedik szilaj lovának patája alatt lehelte ki lelkét. Hatan orvul kezükbe játszott mérgepohárból itták a halált. A tizedik, boldogtalan véget ért trónörökösünk rokona. Laxenburgban, hol Rudolf, siratott királyfi bölcsője ringott, állítólag egy pirotechnikai kísérletnek esett áldozatul, de a nép azt suttogta, hogy a nagyreményű herceg saját kezével oltotta ki életét. Végül mexikói fegyverek ólomgolyói furták át Miksa császár, e koronás vértanu nem-s szívet.

A hirtelen és erőszakos halállal végzett Habsburgok sorát Habsburgi Hartmann, a dinasztia megalapítójának, I. Rudolf császárnak fia nyitja meg. Hartmann is korona-örökös volt, mert a koronát akkor nem egyetlen hercegre szokták öröklő hagyni. A föld királyai még életükben felosztották fiórközeik között

birodalmukat s így ama kor fölfogása szerint Habsburgi Rudolf mindhárom fia, Albrecht, Rudolf és Hartmann, korona-örökösök voltak. Legkedvesebb fiának, Hartmannnak, Edward angol király vejének, az agg császár még életében fel akarta tenni az arelati királyság koronáját 1289 karácsony napjára tüzték ki a koronázást. Egy nappal előbb, amint az ifjú herceg Strassburg, az ősi koronázó város felé tart, borzasztó szerencsétlenség történik, mely a szent római birodalom újjáalkotóját megfosztja legszebb reményeitől, legimádottabb fiától. Büszke hajóraj élén vitorlázott lefelé Habsburgi Hartmann a zajló Rajnán. Rheinau előtt, Thurgauban egyszerre léket kap a hajója és Arelati jövendő királya menthetetlenül elvesz a habok közt kíséreléssel együtt, kiket atyja tanácsadók gyanánt rendelt melléje, karácsony előestéjén. Habsburgi Rudolf kedves fia holtteste fölött zokogott, melyet egy halász fogott ki a Rajna fölé hajló fűzek ágai közül.

Két évtizeddel utóbb ismét Svájc volt tanuja Habsburgi Rudolf egy másik fia erőszakos halálának. Ezuttal a zöld Seusz szolgált a tragédia színhelyeül. 1308. május 1-én ott esett el Königsfeld közelében I. Albrecht császár unokaöccse, Johann von Schwaben gyilkos csapásai alatt, kit a világtörténet örök időkre a „parricida“ nevével bélyegzett meg. Ez a tév-utra vezetett herceg, kinek halálát mai napig rejtélyes homály borítja, nem egyedül hajtotta végre borzasztó és véresen megbosszult tettet.

Balm Hans, Eschenbach Walter és Wart Rudolf voltak gyilkostársai, kik a karolingi korona viselőjét a Reusz folyó tulsó partján levő kíséretének szemeláttára legyilkolták. Albrecht császár egy vén koldusasszony karjai közt lehelte ki életét.

A harmadik Habsburg is, kit erőszakos halál ragadott ki az élők sorából. Svájcban, a Habsburgok bölcsőjében végzi életét. A meggyi kolt Albrecht császár unokája, III. Leopold ausztriai herceg ez, kit kortársai az „Igazielkü“ melléknévvel díszítettek fel. A sempachi csatamezőn vértett el, kezében a csatazászlóval, melyet utolsó pillanatáig görcsösen szorongatott a keze között. Ugy halt meg, amint élt, igazi zászlós módjára, mert bár még menekülhetett volna a borzasztó mészárlásból, a hátsólovát, melyet hívei hozzája vezettek, ily sikkal utasította vissza: „Ahol annyi nemes vitéz áldozta értem az életét, magam sem akarom tovább az enyémet megvédelmezni.“ Ott koncolták fel Leopoldot a csatásíkon. E naptól fogva a „Lovagok virágá“-nak nevezi őt a történetírás.

Tizennyolc év mulva, 1404 szeptember 14-én, fia, II. Albrecht herceg, mérge hatása alatt pusztult el, melyet áruló asztalnoka kevert ételeibe az ostromlott Znaim falai előtt. Ebenhofer Tamás, a híres krónikairó, még mint fiatal parasztgyerek szemtanuja volt, a mint a fiatal, 27 éves herceget Haselbachon át Bécsbe vitték, mert a haldokló mindenáron a Hofburgban akart meghalni.

Reggelizés előtt félpohár

Schmidthauer-féle

Használatra valódi áldás gyomortajosoknak, szék-szorulásban szenvedőknek.

Kapható Debreczen és vidékén minden gyógyszerertárban és jobb fűszerüzletben.

Igmándi keserűvíz

Az elrontott gyomrot 2-3 óra alatt teljesen rendbe hozza.

Kis üveg 40 fill. Nagy üveg 60 fill.

rőbbek, annál kielégíthetlenebbek, annál elszántabbak, minél jobban melengetik. Egy céljuk van: az irredenta törcsvés és minden belső engedményt eszköznek tartanak e törcsvés gyorsabb célhoz juttatására.

Megtanulhatja az uralkodó család ebből a tragédiából is, hogy az egyetlen támaszuk, uralmuknak egyetlen biztos alapja a magyar nemzet. Minket nem szoktak dédelgetni, — mi sokszor voltunk a multban üldözött mostoha-gyermekek, de még eddigelé őszinte és lelkes „vitam et sanguinem“-et csak a magyar tudott kiáltani.

Az uralkodó-családnak már vagy husz kimagasló tagja mult ki természetellenes halállal: gyilkos tör, golyó, méregpohár ölt meg már sokat ebből a fenséges családból, de magyar ember még csak bűnrészes sem volt soha egyikben sem. Az ősz, sok fájdalmat átélt királyunk életében ez már a tizedik véres tragédia, mindenik egy-egy szeretett hozzátartozóját döntötte le az élők sorából. Állottunk mi már nyílt harcban szemben a dinasztiaival, de ilyesmire a magyarok nem vetemedtek, mint ahogy nem ismer alattomos merényleteket a magyar nemzet történelme.

Bármerre néznek ki a bécsi Burgból, ellenséget mindenfelé látnak, a monarkian belül is, de jobb támasz a magyarnál, nem adatott az uralkodás számára. A szegény szerencsétlen Ferenc Ferdinánd kiontott vére tanítson meg mindenkit arra, hogy a magyar jólét csak az, ami biztosíthatja a Habsburgok hatalmát.

A trónörökös-pár temetése.

A temetési szertartás Bécsben.

(Saját tudósítónktól.) Péntek délután 4 órakor szentelték be végleg Ferenc Ferdinánd főhercegnek, az elhunyt trónörökösnek és nejének, Hohenberg Zsófia hercegnőnek koporsóját a bécsi udvari plébániatemplomban. A tulajdonképpeni temetésnek ez volt a hivatalos és ceremóniális része. Három óra előtt nyolc díszbeöltözött arcier-testőr és ugyanannyi magyar-darabont testőr foglaltak helyet a koporsók két oldalán. Kevéssel utóbb megjelentek az elhunytak két szolgálattevő kamarása és a szárnysegéd, ők a templom hajójában, közvetlenül a koporsók mellett kaptak helyet a besztereléskor.

Künn a Burg előtt hatalmas néptömeg állt még többed, mint a délelőtti folyamán, de a bezárt kapukon csak az egymásután szakadatlan sorban érkező hintókat bocsátották be. Egymásután jöttek a főhercegek és a főhercegnők, akik a Burgnak azon kapuján hajtottak be, amely az idegen vendégek apartementjéhez vezetett. A királyi család tagjai itt gyülekeztek a beszterelés előtt.

A másik kapun, mely egyenesen a templom bejáratához vezet, hajtottak fel a beszterelés többi résztvevői, kiküldöttjei, akik még a főhercegek megérkezése előtt elfoglaltak kijelölt helyeiket a titkos tanácsosok és kamarások karzatán. A hatalmas karzat már fél négy óra tájban zsufolva volt ragyogó egyenruhákkal, amelyek közül komoran és mégis díszesen váltak ki a magyar urak csoportjának fekete diszmagyar öltözékei. —

Egymás mellett álltak ott Andrássy Gyula gróf, Andrássy Géza gróf, Hadik János gróf, Mailáth György gróf, Maiáth László gróf és neje, Hadik Irma grófnő, Apponyi Albert gróf Zichy Aladár gróf, Pallavicini György örgróf, Esterházy Móric gróf és Wekerle Sándor. Kissé odább Tisza István gróffal az élén az egész magyar kormány és Jósika Samu báró vezetésével a főrendiház küldöttsége, Széchenyi Bertalan gróf, Szemereczsanyi Lajos egri érsek és Desewfy Aurél gróf, mellettük Bedőhy Pál házelnök és a magyar képviselőház küldöttsége: Erdelyi Sándor, Khuen Hédervary Karoly gróf, Zichy János gróf titkos tanácsosok és Pejacevich Márk gróf.

Ugyanitt foglaltak helyet az osztrák urakháza és az osztrák Reichsrat küldöttségei, a tábornoki kar, a diplomáciai kar és az udvartartás. Háromnegyed négy órakor már az összes résztvevők jelen voltak és négyóra előtt 5 percel a főudvarnagy bevonult a királyi család tagjainak gyülekező termébe és megadta a jelet a bevonulásra. A királyi család minden tagja jelen volt. Elsőnek Mária Terézia főhercegnő és Mária Annunciata jöttek, utánuk pedig a többi főhercegek és főhercegnők, Károly Ferenc József főherceggel és Zita főhercegnécsasszonnyal az élükön. Ott voltak Alice toszkánai hercegnő, Mária Krisztina főhercegnő, József főherceg és Augustia főhercegnő, Ernő Ágost cumberlandi herceg, Thyra cumberlandi hercegnő, Ágost braunschweigi herceg, Olga brit hercegnő, Fülöp szász-köburgi herceg. Az oratórium legelső karzatát foglalták el. Kiséretük

És alig két év lefolyása után, 1406 július 15-én, ismét egy Habsburg-ivadék került a ravatalra. Ausztriai Vilmos herceg Bécsben a Hofburg előtt megvadult lovának patai alatt lehelte ki lelkét. A herceget szilaj andaluziai lova vetette le a Kohlmarkt közelében, egy darabig maga után vonszolva a kengyelnél fogva s végül maga alá temette és terhével agyonnyomta merész lovasát. A halott kedvelt állatát, egy szelíd oroszliánt, mely urát hü eb gyanánt szokta kísélni, nem lehetett a ravatal mellől eltávolítani.

Fél évszázad mulva, 1457 november hó 23-án ismét hirtelen és természetellenes halálestet szerepel a Habsburg-család krónikájában. Nemcsak Bécs és Ausztria, hanem egész Közép-Európa megrendül a gyilkosság hallatára. Posthumus László királyt, II. Albrecht császár késő szülött fiát méregitalal megölték. Az egész világ Podebrád Györgyöt, a későbbi cseh királyt és ennek nejét, Racsima Hannát okolta s mondotta a gyilkosoknak s Bécsben is mindenki az „ifjú király“ dalát énekelte, „kit a gonosz husziták elvesztettek.“ Mások szerint egy cseh udvari kisasszony mérgezte meg a királyt boszúból, mert ez a torró szerelmét nem viszonozta, de a halál oka fölött senki sem kételkedett. Az akkori történetírók kivétel nélkül mérgezést emlegettek és II. Pius pápa is, mikor még Aeneas Silviusnak hívták, csatlakozott a többi történetírók véleményéhez.

Hasonló halállal mult ki hat év mulva, 1463 december 3-án egy másik Habsburg, VI.

Albrecht osztrák herceg. A bécsi Burg falai közt halt meg személyes boszu áldozatkeppen. Nyolc hónappal a gyilkosság előtt a „Hohe Markt“-on kivégeztette Holzer Faraas bécsi polgármestert s Holzer egyik hive nyújtotta neki a méregpoharat.

A tizenharmadik század küszöbén a lovasias Miksa császár fiát, Fülöp herceget gyászolta a Habsburg-dinasztia. Ugyanaz a Fülöp herceg ez, ki mint örült Johanna férje, Kasztília koronáját hordotta fején. Hogy Fülöp herceg méreg által halt meg, az iránt nincsenek kételvek, de halálának módja felől kétféle variáns létezik.

Az egyik variáns szerint, gonosz ipa, Ferdinánd, Arragónia királya nyújtotta neki a méregpoharat. Mások azt állítják, hogy örült Johanna mérgezte meg őt féltékenységből. — Fülöp főherceg, a „Szép Fülöp“, V. Károly atyja, 1508 szeptember 17-én halt meg.

A tizenhatodik század közepe óta a történet nem emlékezik meg Habsburgról, aki természetellenes halállal mult ki. A szerencsétlen Don Carlos magával vitte halála titkát az Eskurial sirboltjába.

Világraszóló tragédia volt Mária Terézia leányáé, Mária Antoinette francia királynőé, aki a vérpádon halt meg XVI. Lajossal együtt.

Az újabb időkben is sok, tragikus halállal elmult halottja volt az uralkodó-családnak. Még emlékezzünk mi is a szerencsétlen Maximilián mexikói császár megrendítő drámájára: 1867-ben Queretaronál agyonlőtték a

mexikói fölkelők. Hozzáfonódik Maximilián gyászos halálához felesége, Sarolta császárné boldogtalan sorsa, megörült a császárné.

Es feledhetetlen a legendás emlékü Rudolph trónörökös tragikus halála, mely különösen gyászos fejezet ebben a szakadatlan tragédiában. Ott van a sorban Matild Hildegard főhercegnő, Albrecht főherceg leánya. A fiatal fejedelmi hölgy porrá égett a budai királyi palotában, ahol véletlen tűz támadt. Ez a sors érte Erzsébet királyné nővérét, az alenconi hercegnőt, aki a borzalmas párisi bazárégésnél lete halálát.

Áldozatott követelt a tenger is: a regényes emlékü Orth János hajójával együtt pusztult el a tengeren, hogy merre, hol, ma sem tudják. Vilmos főherceg néhány évvel cselőtt lováról esett le és úgy zuzta magát halálra.

A fiatal és itthon különösen népszerű László főherceg, József főherceg fia is itt van a tragikus halottak sorában. Vadászat közben történt vele a szerencsétlenség. Vadmacskára vadászott a fiatal főherceg, fegyvere elsült s végzetes volt a golyó, mely testébe hatolt.

Végül pedig az el nem halványodott emlékü, szomorú sorsu, tragikus végű királynét, Erzsébet királynét is ide kell sorolnunk, ehhez a szomoré névsorhoz. Sorscsapások gyászát és fájdalmait hordozta, bolyongva a nagyvilágban, s gyógyulás helyett az olasz Luccheni töre talált reá.

A szerajevói gyilkos golyók hosszú tragédiásor végén a véres pontok.

 Berson *Summian a legjobb.*

szintén a titkos tanácsosok karzatán foglalt helyet.

Pontban négy órakor a templom némaságában mozgás támadt. A főportálé nyitott ajtaján megjelent Montenuovo herceg főudvarnagy és jelentette a király érkezését. — Nyomban mögötte megjelent a király alakja. Az események szemmel láthatólag nagyon megtörték és lesújtották, de erősen tartotta magát és szilárd léptekkel, kissé lehajtott fejjel haladt előre az oltárig. Egy pillanatra fejtekingett és némán bólintott Mária Terézia főhercegnő felé. Aztán szemmel látható ki-merültséggel helyet foglalt az oltár jobbszárnyán levő karszéken.

A főudvarmester jelt adott és a sekrestye ajtaján Piffel bécsi hercegek fényes segédletével bevonult a kápolnába. Ebben a pillanatban megszólalt a templom orgonája és fent a kórusban az udvari énekkar gyászdala hangzott fel. Mindenki felállt. Piffel hercegek alig hallhatóan mondotta el az imát, azután beszentelte a koporsókat. A gyászkar a Liberát énekelte.

A beszentelés véget ért. Mély meghajlás köszönte a királyt újból ahogy lassan végigment a templom hajóján a bejárat felé. Utána a királyi család tagjai vonultak ki ugyanoly sorrendben, ahogy érkeztek.

Menet a vasúthoz.

A főherceg és nejenek utolsó utja nagyon impozánsá vált azáltal, hogy kivonult az egész bécsi helyőrség, hogy sorfalat állva utolsó útján hódoljon az elhunyt trónörökösnek. Az esti órákban Bécs egész lakossága a Ringstrasse és a Mariahilferstrasse-ra özdönlött és a Burgtól egész a pályaudvarig hatalmas emberfal állott az ut mindkét oldalán. Néma csendben meghatva állott a közönség és várta a gyászmenetet. Kilenc óra tájban az egyes csapatok kisebb különítményei kezdtek felvonulni. A kivonult csapatok teljes díszben voltak, a tisztek balkarjukon gyászkarszalagot viseltek, a zászlókat fekete gyászlepel takarta. Számos egyesület tagjai állottak gyászfátyolos zászlókkal az útvonal mentén.

Este tíz órakor dr Seidl udvari lelkész a Hofburg templomban még egyszer beszentelte a koporsót, melyeket ezután levittek a Schweizer Hofba. A koporsókat herceg Montenuovo, gróf Cholonevsky főszertartásmester valamint az elhunyt főherceg udvarának személyiségei kísérték, majd hatfogatu gyászkocsira helyezték, mire a komor menet megindult. A menetet egy fél svadrony, az elhunyt trónörökös nevével viselő ulánus nyitotta meg. — azután kétfogatu udvari kocsikon az elhunyt udvarának személyiségei hajtottak, majd a gyászkocsik következtek, melyeknek mindkét oldalán 12 darabont testőr és testőrlovas haladt. A koporsókat az elhunytak udvartartása követte. A külső cárkapunál dobpergés közepe az őrség fegyverbe lépett. Kitek tábornagy tisztelgett az elhunyt főhercegnek. Az ut mentén a fekete fátyollal borított lobogókat meghajtották és a közönség néma gyászban tiszteletteljesen köszöntötte a két koporsót. A néma szívélyes hódolat megra-

gadta a sziveket és a közönség sűrű sorából kihallatszott a zokogás és a hangos sírás.

Kevéssel háromnegyed 11 óra előtt megérkezett a menet a pályaudvarhoz. A nyugati pályaudvar is gyászdíszet öltött. Az udvari várótermet kápolnává alakították át és a fekete gyászszalag volt bevonva. A terem közepén a koporsók részére ravatalt állítottak fel. Dr Seidl prelátus az asszisztáló papsággal már várta a koporsókat. A perronon díszszázad foglalt állást. Ugyanott jelen volt Scheuma gyalogsági tábornok és számos főtiszt.

A pályaudvaron megjelentek Károly Ferenc József, Péter Ferdinánd, József Ferdinánd, Lipót Szalvátor, Károly István, Jenő, Károly Albrecht, József főherceg és Ágost szász-koburg gothai herceg. Megjelent az egész tábornoki kar, valamint a főtisztek, elükön a hadügyminiszterrel. Seidl prelátus újból beszentelte a koporsókat, mire azokat az udvari különvonat szalonkocsijába vitték. Este 10 óra 50 perckor elindult az udvari különvonat.

A nagy számban egybegyűlt közönség meleg szeretettel üdvözölte Károly Ferenc József főherceget, amikor a pályaudvarra hajtatott, valamint amikor onnan visszatért.

Artstettenben . . .

Pöchlarnból jelentik: Az egész vasúti vonalat Bécsből Pöchlarnig csendőrség őrizte s Pöchlarnban és Artstettenben hatszáz csendőrt központosítottak. Már a kora délutáni órákban megkezdődtek az elzárási intézkedések. Grosspöchlarn, Kleinpöchlarn és Artstetten községben egyetlen egy ház sincsen, amelyen ne lengene gyásziobogó. A kompot, amely a koporsókat átviszi a Dunán, fekete poszttal vonták be és két hatalmas zászlóval díszítették fel.

A templomot, ahol a felravatalozás történt, fekete bakacsinnal dekorálták. A délután folyamán érkezett vonatok rengeteg koszorút hoztak. A koszorúkat azonnal Artstettenbe szállították és mivel a templomba nem fért el valamennyi, az ut mentén két oldalt huzódó virágágyakra helyezték a templomtól a kerten át a kriptáig. Minél későbbre járt az idő, — annál mozgalmasabb volt Grosspöchlarn lakossága. Mindenki a pályaudvar közelébe igyekezett jutni; akinek ez nem sikerült, az ut mentén helyezkedett el, amerre a gyászmenet elvonult.

Pontosan éjjel 12 óra 37 perckor érkezett meg a vonat a pályaudvarra. Az udvari gyászvonat négy kocsiból állott: egy termes kocsiból, amelyet kápolnává alakítottak át és amelyben a koporsókat ravatalozták föl; a másik két kocsiban utazott a kíséret: báró Rummerschirch főudvarmester, gróf Van der Straaten és báró Morsey kamarások, Bardolf ezredes szárnysegéd, az udvari hivatalnokok és szolgák.

A koporsókat kiemelték a termes kocsiból és a gyászemelvényre vitték. Itt Bauchinger páter reichsrati képviselő kis csoport hivatalos funkcionárius jelenlétében beszentelte a holttesteket. Miután az egyházi szertartás véget ért, a funkcionáriusok eltávoztak és a

koporsók, lakájoktól és csendőroktől őrizve, a gyászemelvényen maradtak.

Ma, szombaton reggel 6 óra 25 perckor Károly Ferenc József királyi herceg, Lobkowitz herceg kamarái előljáró, az elhunyt kir. herceg katonai irodájának tagjai, a 7. ulánus ezred három tisztje és még néhány előkelőség különvonaton Pöchlarnba utazott, ahova 8 órakor érkezett meg. A kerületi főnök fogadta az érkezőket, akik azután automobilon az artstetteni kastélyba mentek.

A második udvari különvonat, amely 8 óra perckor indult el Bécsből, — utaztak: Zita, Mária Terézia, Mária Annunciata, Mária Jozefa kir. hercegnők, Miksa kir. herceg, Albrecht württembergi herceg, Miguel braganzai herceg, Teréz braganzai hercegnő, Alfonz bourboni herceg, Des Neves infánsnő, Liechtenstein Erzsébet Amália hercegnő, Liechtenstein Lajos herceg, Hohenberg Zsófia hercegnő, Hohenberg Miksa és Ernő hercegek, Chotek gróf és más arisztokraták.

Az ünnepies rekviem után délelőtt 11 órakor Doner lelkész a holttesteket beszentelte. A 4. dragonyosezred és a 7. ulánus ezred tisztjei háromnegyed 12 órakor a koporsókat a sirboltba vitték, ahol újból beszentelés után őket nyugalomra helyezték a trónörökös párt.

Ahová a trónörökös párt temették.

Idyllikus szép vidéken, ahol minden a korán és váratlanul elhalt főherceg e hely iránti szeretetéről tesz tanúságot, — fekszik a főhercegi birtok. Nem a homályos és nyirkos kapucinusok pincekriptájában nyugszik a főhercegi pár, hanem napsütéses, barátságos dombra emelt sirboltban van örök alvóhelyük, melyet alulról a kedves Duna völgye köszönt, messziről pedig hatalmas hegyek intgetnek és amelyeknek páratlan szép, szinte panorámaszerű látványosságában a magaalaton épült kastély ablakaiból a főherceg oly sokszor és oly hosszasan gyönyörködött.

Pöchlarn állomástól alig egy-két percnyire folyik a Duna, melyen repülő hid viszi át az embereket és közlekedési alkalmatosságokat. Az útjutas után az Artstettenbe vezető út szinte nyilegyenes irányban van. Baloldalt két út van, az egyik Klein-Pöchlarnba vezet, a másik a kis község vasútállomásáig megy a kremz-szentvalentini vasútvonalon fekszik.

Az artstetteni ut a vasúti pályán vízkeresztül és átmegy a meredek Taschert hegyen is, amely nevét a hasonló bányától nyerte, amely most is üzemben van. Azután fenyő- és tölgyfák között vezet az út, a most már erő takarmányos fensikra. A fensikra érve, a háttér egy erdős domboldaláról az öttornyú artstetteni kastély látható, amely szinte uralja a vidéket. Artstetten község, a kastélyba vezető meredek út mentén épült és aránylag kicsi. A község régi voltáról kőrom és szégyenpad tesz tanúságot és ma is látható használatának tulajdonsága. Mellette a fekete-sárgára festett oszlopok között, egy tölgy áll, melyet a császár jubileuma alkalmából ültettek.

Pár lépéssel ezután a kastélykertbe való bejárat előtt állunk. Balról egy keskeny út ágazik ki, mely széles lépcsőn föl egy kőre épült plateaura vezet és amelynek közepén a plébánia- és kastélytemplom három oldaláról szabadon áll, negyedik oldalával pedig a kastélyhoz van olyként építve, hogy a kastély lakói a kórus aljában levő templom-páholyba léphetnek be. A templom padlózata körben üvegből áll és ennek révén nyeri a sirbolt világosságát. A kastélyból csodás látvány tárul a Dunavölgyére.

A kiváló bór- és lithiumos gyógyforrás

SALVATOR

vese- és hólyagbajoknál, köszvénynél, cukorbetegségnél, vörhenynél és hurutos bántalmaknál kitűnő hatása.

Természetes vasmentes savanyúvíz. — Kapható ásványvízkereskedésekben és gyógyszerüzletekben.
SCHULTHEIS ÁGOST Szinye-Lipóci Saluator-forrás-Vállalat, Budapest, V. Rudolf-rakpart 8.

A Duna innenső oldalán lévő kilátás azonban még felségesebb. Közepén, a kastéllyal csaknem egy vonalban, a markáns vonalú Oetscher emelkedik a magasba, kétoldalt pedig a jól ismert völgyekre esik az emberi tekintet, nem egyben közülök még ma is fénylő napsütésben olvad a hó. A háttérben a Reisalpok, a Schneoberg, a Rex Heuhuppe, a turnízi Höger, a Hohe Beitsch, Hochschwab, Hochbar, Lugasier, Plamspitze, Hochior, Grosser Buchstein, Natterriegel, cheiblingotán és a Pyhraas égbenyülő ágai állják körül a láthatárt, tehát a legszebb csúcsai az Előalpoknak, a Mürz-, Mur- és Ensttal-hegyeinek. Ez volt a természetkedvelő főherceg kedvenc helye.

Az arztleteni sirbolt.

1910 ben határozta el a trónörökös, hogy a maga és családja számára Arztletenben emeltet sirboltot. Miután a sirboltot az arztleteni templomban helyezték el, az építkezés rendkívüli akadályokba ütközött, a templom hátsó részét teljesen át kellett építeni, hogy a sirboltnak alkalmas helye legyen. Az átépítésnél kiemelték azt a koporsót, amelyben a község egykor leghatalmasabb asszonyának, Stieber grófnőnek maradványai fekvőttek s ezt a koporsót azután külön helyezték el. A templom márványpadlóján egy mintegy másfél négyzetméternyi fehér márványlap fedti a sirbolt helyét. A sirboltba nehéz vasajtón keresztül már a főhercegi kastélyból is lehet jutni. A milliő, ahol a meggyilkolt trónörökös-pár holtteste fekszik, teljesen dísztelen. A falak és a mennyezet cementből vailók és fehérén viagitának. A bejárattal szemben kőkereszt áll, előtte pedig két imaszámoly, amelyen nyolcan térdehetnek. A számolyok feketére vannak festve. A hosszanti részben egy fülkeszerű kiképzés van. A sirboltban valóságos nappali világosság uralkodik, mert ez a pincehelyiség, amely csaknem az egész templom alját elfoglalja, üvegablakkal van fődve. A bejáró a déli részen nyílik. A sirbolt közepén, kőből faradva, a főhercegi cimere van a falba rögzítve. A portála, amely rendkívüli nehéz antik faragvány, úgy mondják, Tirolból való.

A főhercegi sirboltok nem a trónörökös-pár lettek az első halottai. Egy kis koporsó már áll benne, a hercegasszony három évvel ezelőtt holtan született gyermekének a hamvai vannak abban. A kis koporsót most kissé hátratólták és közepére kerül a szőlőkoporsójának.

A sirbolt építési kiképzésére a főherceg nagy súlyt fordított s ha él, bizonyára még számos intézkedést tett volna, hogy díszesebbé tegye.

St. Radegund

Gráz mellett.

Hidegvíz gyógyintézet, mesés fekvés 750—1500 méter a tenger színe fölött, enyhe klíma, pormentes, massage, villamos therapia stb. Pavillon rendszer. Mérsékelt árak. **A víz erősen radium tartalmu.** Telefon. Prospektust ingyen küld az **igazgatóság.**

Vezető orvos **Dr. BESZÉDES IMRE**

A szerajevói gaztett.

A vizsgálat eredményei.

Szerajevóból jelentik: Egész Boszília területén gyorsan és intenzíven kezdik meg az általános tisztogatást, a sóprést, hogy az amugy is forrponig izgatott tartomány megszabaduljon a kétes elemektől. A hatóság minden alkalmalant könyörtelenül kiutasít, aki nem szerajevói illetőségű. Vonatkozik ez természetesen elsősorban a nagyszerb érzelmű lakosságra.

Kitiltották a Szerbiából érkezett és az odaváló szerb újságírókat. Az első volt a sorban Kobacsicsa István, a Srbska Rjees szerkesztője, aki tüzes agitátor hírében állott. Örök időkre kitiltották. Tegnap hatvan szerbet utasítottak ki. Közöttük volt Athanasia Pavlovics, a Srbska Rjees felelős szerkesztője és Risztó Radulovics, a Narod szerkesztője. Kitiltották a Belgrádból való cigányzenészeket is.

Tegnap reggeltől késő estig állandóan folyt a kihallgatás Pfeifer vizsgálóbíró szobájában. Abból, amit Cabrinovics és Princip vallottak újabb kihallgatások alkalmából, ennyi szívargott ki:

A merénylet napján Hadzsicsiból hozta be Princip a bombát. Ilics tanítót kereste föl először, aztán a Vleincs cukrászdába ment, ahol Grabessel és Cabrinovicsal találkozott. Grabes pár lépésnyire állott a városháza előtt a trónörökös-pártól, de képtelen volt a nála levő bombát elhajítani, mert úgy megdöbbenett a következményeiről, hogy gyökeret vert a lába. Még két ember veit részt az összeesküvésben, ezek Szerbiába menekültek. Szerbia valószínűleg ki fogja adni őket.

Grabes elmondta még, hogy a Pakti Ulica 8. számú házban, ahol nagybátyja lakik, egy félreeső helyen rejtette el a bombát. A rendőrség ott csakugyan ráakadt a bombára és átadta a katonai hatóságoknak.

Merrizzi alezredes, akit a bombamerénylet alkalmával a bomba egy szilánkjára ért, tetanus-ellenes injekciót kapott mert a tetanus jelei mutatkoznak rajta. Merrizzi állapota rendkívül súlyos, aligha lesz megmennté ő az életnek.

A Vleincs-cukrászda, amely a vasárnapi tragédia óta hírességre vergődött, ott volt ugyanis főhelye a konspirációnak, — a Csumuria-utcában, szemben a Central-szállodával áll. Vleincsnek, a cukrászda tulajdonosának, a rendőrség híte szerint tudnia kellett, hogy mit tervezetnek az üzletében. Őt is bevitték a rendőrségre, de nem lehetett belőle kivenni semmit sem. A cukrászda igazi balkáni, izléstelen, gyatra berendezésű bolti helyiség. A rendőrség már régóta szemmel tartott, mert igazi góspontja volt a bosnyák főváros erkölcsatlenségének. Diákok, diáklányok találkoztak benne, összeismerkedtek egymással és hallatlan kalandok, botrányok történtek a cukrászdában napról-napra.

A helyzet már olyan súlyossá kezdett válni az iskolákra és a szülőkre nézve, hogy szigoruan megtiltották az iskolák növendékeinek, hogy ezt a cukrászdát látogassák.

Most lett nyilvánvaló, a merénylet kapcsán, amely felfakasztotta azokat a sebeket,

amelyeket Szerajevó évek óta a testén hordott, hogy a bosnyák hercegovinai iskolák valóságos melegágyai a politikai zavaroknak.

Princip, a gyilkos négy kereskedelmi iskolát végzett. Nem volt egészséges fiú, de rendkívül önfejű, akinek a tanáraival állandó összeüszesei voltak. Verekedni nagyon szeretett. Minden ok nélkül belekötött iskolatársába és a gyöngébbeket elgáncsolta és a földhöz vágta. Könyvek és újságnak valóságos bolondja volt. Inkább nem evett, ami három napig is előfordult, mert nagyon szegény fiú volt, csakhogy újságot, könyvet vásárolhasson. Kávéházakba, sőtét labujokba, az úgynevezett kafanakba járt, ott ültötte egész délutánjait. Soha iskolakönyvet nem veit a kezébe, csak a forradalmi munkák, anarkista könyvek érdekelték.

Egyik barátja beszéli, hogy egyszer, éjszaka idején, fogadásból kiment a temetőbe, kihuzott egy keresztet, bevitte a városba, aztán visszavitte. Nem riadt vissza semmi veszedelemtől. A vert nagyon szerette látni. — Bizonyítványai mindig hemzsegtek a hármastóktól, magaviselete rossz volt, csak éppen a tornában volt kitűnő. Apja vállalkozó Grakovában. Volt igazgatójának is az a véleménye, hogy világeletemben haszontalan csavargó volt Princip.

A legtermészetesebb és legcélszerűbb hajápolás a rendszeresen végzett fejmosás Pixavonnal, egy szabadalmazott eljárás segítségével szagtalanított, folyékony kátrányszappannal. A Pixavon nemcsak tisztítja a haját, hanem kátránytartalmánál fogva egyenesen serkentőleg hat a fejbőrre. Pompásan habzik és haját könnyen lehet a hajrójt leöblíteni.

Már néhány Pixavonos hajmosás után mindenki érzi a jótékony hatást, ezért a Pixavont bizvást mondhatjuk ideális hajápoló szernek.

Egy üveg Pixavon hónapokra elegendő és ára 2,50 korona, Valamennyi szakmabeli üzletben kapható. Minden jobb fodrászüzletben végeznek Pixavon hajmosást.

Makulatur papiros olcsón kapható a kiadóhivatalban:

Darabos-utca 7. sz.

Az Otthon

1914. JÚLIUS.

A MI JOGÁSZ-FŐHERCEGÜNK.

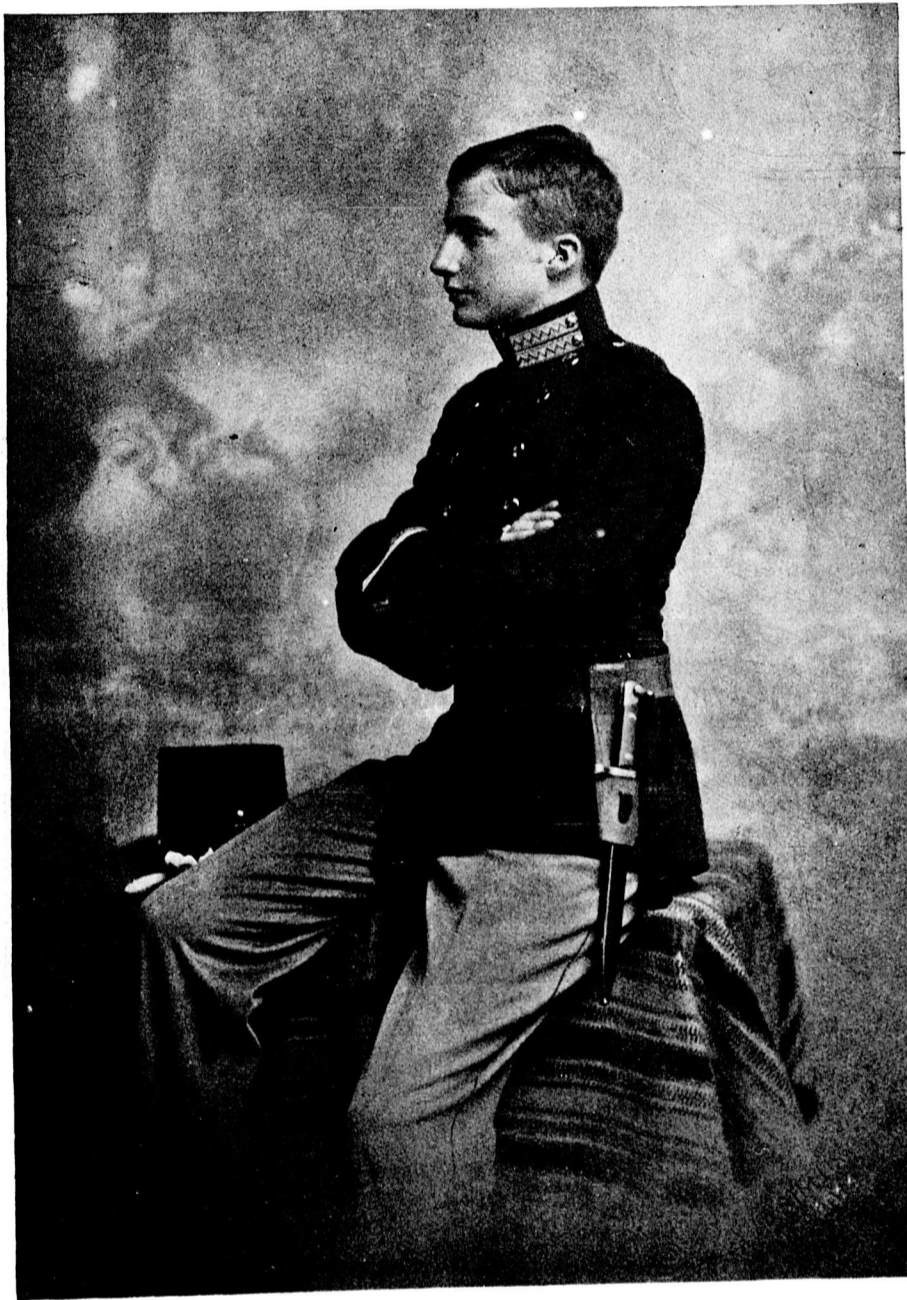
A mindennapi élet zajából kedvesen csendül ki egy név: „a mi jogász-főhercegünk“ neve.

A hangsúly a büszkeségünket kifejező szócskán van, mert íme a feledhetetlen Palatinus fiának a dédunokája is szívünk szerint a „mienk“, — a magyar nemzeté, — mint ahogy a „mienk“ az édes apja is örökké, a mienk dicsőült nagyapjának az emléke is.

Pedig nagy szó ám a magyar nemzet szeretete; nagy értéket jelent annak akit, a magyar nemzet egyszer a szívébe fogad. A magyar történelem erről csodákat regél.

Es mintha egy ilyen patinás, kedves, amolyan „Vitam et sanguinem!“-féle jelenet elevenedett volna fel újra a budapesti jogi egyetem egyik második emeleti vizsga termében, ahol József főhercegünk idősebb fia, *József Ferenc*, a második jogi alapvizsgát letette.

A szőke, rendkívül kedves megjelenésű, fiatal korához képest nagyműveltségű és művészi tehetségű főherceg katonai nevelője, *Kratochnil* alezredes társaságában jelent meg a nyilvános jogi vizsgán, melynek professzorai *Földes Béla*, *Láng Lajos* és *Kmety Károly* voltak. Az egyetemi ifjúság zsúfolásig megtöltötte a vizs-

JÓZSEF FERENCZ FŐHERCEG.

gatermet, — hogy tanuja legyen a nem mindennapi examennek. De ez nem csupán kíváncsiság volt. Valami több, valami értékebb annál. A magyar ifjúság lelkében ugyanis ott ég az öregek, az ősök vágya és lelkesedése: bárha volna nekünk valakink, akit nagyon szeretni tudnánk...

És ez a vágy, ez a lelkesedés spontán éljénzésbe tört ki a hallgatóságból akkor, amikor a fiatal főherceg precíz feleleteit a tudós professzorok „egyhangú kiűntetésre“ klasszifikálták.

Ez a magyar szív őszinte megnyilvánulása, amelyről a napi krónikás a következő jellemző sorokat írta meg a fenti alkalmából:

„A diákok egetverő éljénzésben törtek ki, a főherceg kissé elvörösödött, talán a nyári szabadságra gondolt. Néhány lelkebb jogász pedig a következő felkiáltással igyekezett a főherceget ünnepelni:

— Éljen a mi szeretett, egyetlen főhercegünk!

És ezzel a vizsga véget ért. A főherceg az alezredes társaságában úgy, amint jött, gyalog elment.

És nekünk ez olyan jól esik, hogy így sikerült „a mi“ jogász főhercegünk vizsgája.

FALUSI TÖRTÉNET.

Írta: POLGÁR GÉZA.

Szitáló esőben hajtja a szekérét Csűr István a széles országúton; megy az orvosért a városba, mert az asszony nagyon beteg. Az ég borult egészen, de az eső csak nem akar leesni; úgy porzik a levegőben. Amint a szél aztán lödít egyet a levegőben, akkor érzik csak erősen a nedvesség. Sír csend honol az egész rónaságon. Az út mente mindenütt tarló. Itt-ott zöldel még egy tenyérnyi fű, amelynek apró szálain gyöngyszemekhez hasonlóan tündökölnék a fönmaradt vízcseppek, mintha oda permetezték volna. Mintha könnyeznék a szépséges nyár elmúltán. Az egész természet búbanatos, méla hangulatot kelt, olyat, hogy az ember a fájó érzéstől szinte nyugtalankodik. Belefészkelődik a lelkületébe a komor hangulat metsző fájda-

lom képében és sehogyan se tudja onnan kiűzni.

Így halad Csűr István; szép, szálás, egészséges alakja összegörnyedt a bánattól; szegény, a kemény télre gondolt és elfacsarodik a szíve, ha eszébe jut a nagy hideg, amelyik már-már a küszöbön ólálkodik, beteg felesége, három kis gyereke, meg a nagyobbik, a Juliska, az eladó.

Ami élelmet betakarítottak, az bizony kevéske, nagyon csinján kell vele bänni. Pénzecskeje is kevés van és így sokat kell az idén nélkülözni. De csak legjobban sajog a szíve, ha az asszonyra gondol, aki gyöngé, akit az az átkozott szárazbetegség kinez egyre, azért is viszi el az orvost, az asszony óhajtott, hátha tud rajta segíteni. Ahogy Csűr István beért a városba, delet harangoztak. Peddig reggel indult el hazulról. Sürgött-forgott a sok nép, vihogva, beszélgetve boldogan és az ő fájalmát észre nem vette senki. Ahogy az orvos háza elé ért, leszáll a kocsirol, kimar-

kolt egy csomó szénát, a lovai elé teszi és aztán félénken bemegy.

— A tekintetes orvos urat keresem, mer hogy az asszony beteg vóna... — szól az elébe jövő cselédhez.

— No csak várjon, szomszéd, mindjárt szólok neki, mert éppen ebédel.

— Igónis, kéröm alássan — és forgatja a kezében balról-jobbra az ünneplő pörgekalapját. Így telik el egy félóra.

Amikor sokallotta nagyon Csűr István a várakozást, félénken odasompolyog a konyhaajtóhoz.

— Mondok, hogy a tekintetes orvos úr tán már mögebédölt, gyühetne-é? — kérdi nagy félénken.

Ekkor kinyílt a szobaajtó és dr. Kár Félix orvostudor beszélgette Istvánt.

— Hát mi jártaban van, bátyám?

— Beteg az asszony, — véli Csűr István

— alássan kéröm az orvos urat, gyünne el hozzá möggyógyítani.

— Aztán mit fájlal az anyjuk?

— Nem az semmit, instállom, csak köhög folyvást, oszt se nem öszik, se nem alszik, ha, egész éccaka olyanokat beszél, hogy azt csak a jó Isten érti mög. Minket meg alig akar mögismerni.

— No jó, majd irok neki orvosságot, csináltassa meg a patikában és adja be kanalankint, háromszor napjában. Az orvosságírásért fizet 2 koronát; az asszony meg majd meggyógyul.

— Értöm, instállom, de ha elgyünne a tekintetős úr, jobban magáho' térne.

— Sohse higye azt, bátyám!

— De möghalhat addig, míg az orvosságot mögviszöm! — szól újra és belepirul az arca, amiért a hangjából némi neheztelés-féle erzik ki.

— Ne féljen attól, Csűr István, hiszen, ha kimennék, több pénzbe kerülne, meg aztán nem hal oly könnyen az asszony, hát csak szaporán előre.

István aztán nagybúsan kicsomózta a keszkenő sarkából az egy forintot és újra megszólalt:

— Az irásért nem lösz sok egy pengő?!

— Nem alkuszom, — modta az orvos és elvette a pénzt.

döklő nap, hőtelen fényét szétszórta az esőbelepte rónaságon és az apró csöppekben csillogva töredezett meg minden sugara. A kocsiörgésre fölrebbent egy kőricáló varjúcsapat és ott károgozott az István feje fölött.

István a maga együgyű eszével elmélkedett a nyomorúságán. De nem hagyta magát elámitatni attól a gondolattól, hogy az asszony möghalhat.

Sőt szépen kiszinezte a fölggyógyulását. Szerette volna nagyon; nem is tudta volna elképzelni a házat asszony nélkül. Keserves gond volt ugyan az asszony betegsége, de a halála rettentő csapás lett volna. Mit csinálna a gyerekekkel?!

A szomszédasszony, Kovács Imréné ugyan jó módban van, özvegy is, takaros is; szép szál fia szereti is a Csűr István eladó lányát és ha a beteg asszonyt el találná szólítani az Úristen... bizony a szomszédasszony nélkül alig tudna mit kezdeni.

Megint a feje fölött kovályogtak a varjak. Megijedt a saját gondolataitól István és igyekezett azokat kivenni a fejéből. A lovai közé csapott, azok nagyott rántottak a szekéren és kisváratra a kapu elé értek.

nem szól semmit, Csűr István meg kiszedi a tarisznyából az orvosságot, amit Kovácsné, a szomszédasszony, István utasítására nyomán kanálba csöpögtet és odanyújt az alig pihegő betegnek. Nem köll neki az orvosság, el is tolja magától, úgy, hogy kibillen a kanál tartalma a dunnára.

— Nem hittad az orvost? — szól az ura felé.

— Nem akart elgyünni, aszonta, hogyha ezt bevészöd, möggyógyulsz. Vödd be, lelköm, az isten áldjon mög! — kérlelte darabosan István.

— Mögmérgeztök... nem köll! Eredj innen! — és köhögés fullasztotta el a szavát.

Aztán, ahogy lecsendesedett, nyugodtan, lassan, egy szónélkül elaludt örökre...

Kovácsné hangos sírásra fakadt, a gyerekek is, Csűr István is szétmorzsolta a szemébe gyűlt könnyeket és a hangos sírásra betóduló szomszédokhoz odaszólt:

— Möghalt már szögény, az Isten nyugtassa...

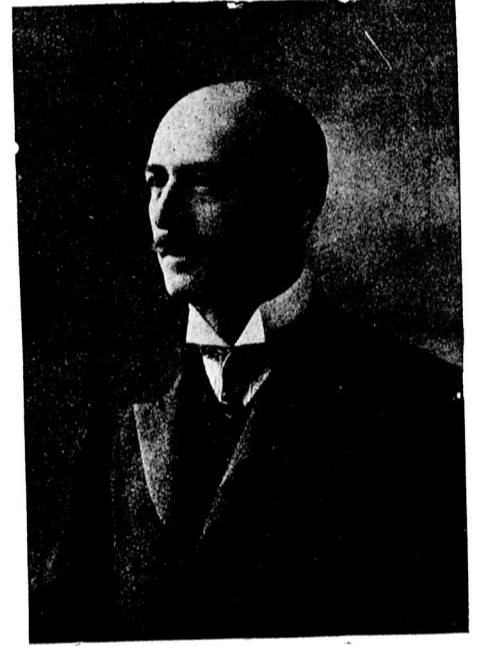
Az őszi borongás egészen ellepte a tájat. Esős, borús napok váltották föl egymást Csűr István tanyáját is nagy búbanat ülte meg, amelyben, mint őszi napsugár, némi verőfényt mégis belopott a Kovácsné kacagása.

őmoraviczai Heinrich Ferenz
m. kir. udvari tanácsos, a kiállítási végrehajtó bizottság elnöke.

Lányi Leo v. b. t. t.,
főrendiházi tag, a budapesti kereskedelmi és iparkamara elnöke, a kiállítási bizottság elnöke.

Zwack Ákos
kereskedelmi tanácsos, a kiállítás ügyvezető igazgatója.

A BORÁSZATI ÉS PINCEGAZDASÁGI GÉPEK ÉS ESZKÖZÖK KIÁLLÍTÁSA IGAZGATÓI.

— Áldja mög az Isten a tekintetős urat.
— Magát is, bátyám.

Csűr István kiballagott és a szomszédban levő gyógyszerárban megcsináltatta az orvosságot. Beletelt egy negyedórába, míg elkészült. Azért is kifizetett, hosszas sikertelen alkú után 40 krajcárt és sietett haza a gyógyszerrel.

Kevés reménnyel, búsan hajtott aztán hazafelé. Valami nagy nyomást érzett a lelkén, amiért hogy nem tudta rávenni az orvost az eljövételre. De az még többbe került volna; legalább is öt koronába és hogy fizette volna azt meg? Ekkor hirtelen titokzatos öröm lopódzott a szívébe, hogy hát jó lesz az orvosság orvos nélkül is; az asszony meggyógyul tőle és így nagy tehertől szabadul meg. Közibük suhintott a lovainak és mintha azok is vigabban repültek volna. Elállt időközben a permetező eső is és kibújt a tün-

Csűr István mellett valami kínos szorongás fogta el. Nem jött a lánya kaput nyitni, hanem a portájukon nagyon megsokasodott szomszédnepség közül szaladt oda Kovács Gergely, a szomszédasszony fia. Ahogy kaput nyit, meg is szólal:

— Siességé gazd' uram, mer mán nagyon emlőgeti szegény: itt vót mán a pap is... Hát az orvos hun van?

— Nem gyütt el.

— Mér?

— Adott orvosságot.

István aztán lefelé megy a házba. Szép, egyenes alakja megcsuklik, nappiritott arca sápadozik, szinte reszket a félelemtől. A szomszédok megnyúlt ábrázattal nyitnak neki helyet. Az asszony, ahogy az urát meglátja, fölemelkedik,

Incselkedett Istvánnal, aki már nem is haragudott érte, hisz', ha ő nincs, hát el se tudja temetni tisztességgel az asszonyát, aki pedig áldott jó lélek volt...

1 kg. Zománclakkfesték. . . K 1.50
1 „ Padlózománé . . . „ 1.50

ZOMÁNCLAKKFESTÉK

120-féle színben kapható. Alkalmazható fa, kő, fém, ajtók, ablakok, szoba-padiók és konyhai befestésére, bármilyen régi butorokat teljesen újra lehet festeni, festendő tárgyaknak csodaszép zománcozott felületet kölcsönöz, mindenki által könnyen és biztosan festhető, dobozokhoz a használati utasítás mellékelve van. — SZINES ÁRJEGYZÉK INGYEN.

KAPHATÓ:

— Csikós Lászlónál —
BUDAPEST, VI. KER., SZONDY-UTCA 22. Ó.

Hungária Általános Biztosító Részvénytársaság

Telefon:
153-98, 2-11, 2-12.

Központi irodák: Budapest, VII., Jánosy-körút 3. sz. az intézet székházában.

Részvénytőke 6,000,000 korona
Biztonsági alapok 1913. év végén körülbelül. . . 22,000,000 korona

Kartellen kívül

Előnyös feltételek és olcsó díjak mellett köt:

Élet-, tűz-, baleset-, szavatosság-, betöréses lopás elleni-, üveg-, jég- és állatbiztosítást.

KALOCSA ÚJ ÉRSEKE.

— Az installáció alkalmából. —

A nagy történelmi multu kalocsai érseki trón nem árva többé. Tizenhat hónapon keresztül — amióta Csernoch János kalocsai érsekből lett Magyarország hercegprimása — betöltetlen volt Kalocsa érseki széke, mignem május 3 ikán a király kegye Várady L. Árpád győri püspököt tüntette ki ezzel a magas egyházi méltósággal. És ez a királyi kegy a katolikus egyházfejedelmek egyik legdemesebbikére esett, aki valóban a Krisztus tanítása szerinti papja vallásának, aki tizenhat éven keresztül nagy elfoglaltságú miniszteriális munkálkodása mellett, 1895. óta mint kultuszminiszteri osztálytanácsos, majd 1905. óta mint miniszteri tanácsos és minden jelentősebb szociális vagy hitbuzgalmi mozgalomban részt vett. Markáns alakja mindenütt látható volt, ahol a kultura terjesztéséről tanácskoztak vagy a szegények, az elhagyottak és a nyomorgók gondjainak enyhítéséről volt szó. A fővárosi és országos charitatív intézmények vezetői tudják legjobban Kalocsa új érsekéről, hogy soha sem fordult hozzá senki tanácsért, pártfogásért vagy anyagi segítségért, hogy ne teljesítette volna kérését. De Várady L. Árpád, hivatásához méltóan,

VÁRADY L. ÁRPÁD
kalocsai érsek.

nem azért tett jót vagy, segített valakin, hogy őt azért nyilvánosan aposztrofálják. Szinte félt a publicitástól; a jót magáért a jóért cselekedte és mert ez jól esett nemesen érző lelkének. Azért nem állott az ő neve állandóan a fórumon, ahol a népszerűséget hajhásznak, mert a munkától erre nem ért rá. De Kalocsa egyházmegyéjének népe a napokban történt intronizálása alkalmával nagyszabású tüntetéssel és fényes keretű hódolattal megmutatta, hogy ismeri és méltányolja főpapjának nagyszabású kvalitásait és fejedelmi rátermettségét.

Az új érsek Temesvárott született 1865-ben. Teológiai tanulmányainak befejezése után csakhamar vezető pozícióba került a kultuszminiszteriumban. 1898-ban cikádori apát, 1899-ben a csanádi székeskáptalan kanonokja, 1902-ben sebenicoi címzetes püspök, 1905-ben pedig miniszteri tanácsos lett, 1908-ban érdemei elismerésül a Ferenc József-rend középkeresztjét kapta, a csillaggal, 1911. március 18-án győri püspökké nevezte ki a király, ahonnan most Tomori, a „büszke vezér“ érseki székére emelték.

ERDÉLYI RIADÓ.*

Nincs vége még a nagy honfoglalásnak,
Határok csak az első ezerév!
A győztesek új ellennel csatáznak,
Új fényben úszik sok új hősi név.
Mit ősapáink karddal küzdve kezdtek,
Most elvégezzük vért nem ontva mi.
Ők hármás bérceit, négy folyót szereztek,
Nekünk szíveket kell hódítani.

Előre hát! A zászló már kibontva,
Hallják meg milliók szent jelszavát:
Ahol vihar van, vész harangja kongja,
A béke csöndjén lágyan szálljon át;
Keljen visszhangra minden magyar ajkon,
Hozsánna várja völgyön és hegyen,
Harsogja ihlettől reszketve lantom:
A szív, a nyelv itt csak magyar legyen!

* A közelmúltban elhunyt nagy költőnknek aktuálissá lett gyönyörű költeménye.

Mi jobb kezet nyújt, nem dacolva velünk,
Az asztalfőn kerüljön jó helye;
Ölelje át igaz testvéri szívünk,
És minden kincsét ossza meg vele.
Vezessük őt az átdott Mánaánba.
Avassuk őt magyarrá, ha belép:
A bőség trónján tündökölni látva
Imádjá a magyarok Istenét!

De aki ádáz gyűlöletet vezérel,
Típorjuk össze irgalmatlanul.
Frigyünk virágát ne áztassa vérrel.
Vesszen ki, ha szeretni nem tanul.
Mi aknát és alattunk olthatatlan,
Mérgebe fojtsuk véglegelletét,
Hogy földet rázó, villamos haragban
Érezze a magyarok Istenét!

S ne csak sereggé toborzott rajonok
Vívják a bátor, hódító tusát:
Az ígézet minden magyar halandót
Halhatatlan erővel hasson át;
Vigyén minden kéz a nagy épülethez

Egy összetartó kicsi porszemét;
Az áldozat — ha lángja tiszta — kedves,
Csak gyűjtsa meg az égő szeretet.

A munka mellett izzadó szegények
S a földi mennyet élvező urak,
Mik pörben élnek s akik összeférnek:
S célhoz járjanak mind egy útat.
S ti nők, magyar nők, nemes érzelemnek
Forrásai, legelől menjetek!
Ne adjatok szép szót, csókot, szerelmet,
Csak annak, aki ott küzd veletek.

Előre hát, Erdély hívó szavára,
Szent küzdelem fölkelet vitézei!
Tűzzük fel a zászlót a vár fokára,
Csatánkat nem lehet elveszteni!
Már kél a nap, már ébred a homályban
A szebb jövő, melyet ma köd takar:
Azt vallja nyelv, szív majdan e hazában:
Csupán egy nemzet él itt, — a magyar!

RUDNYÁNSZKY GYULA.

Hotel „METEOR” Szálloda VII., ERZSÉBET-KÖRÚT 6. SZ. BUDAPEST

A főváros legmodernebb és legkényelmesebb családi szállója, a pályaudvarok középpontján. — Légfűtés, lift éjjeli- és nappali szolgálattal, fel- és lehozattal. — Szalónok és társalgók. — Egyágyas szobák 3 K 60 f.-től. Kétágyas szobák 5 K 40 f.-től fűtés, világítás és pontos kiszolgálással együtt. — Havi szobák 90 K-tól. — Törzsvendégeknek és több napi tartózkodóknak engedmény. Küldöttségek és társas utazóknak különös kedvezmény.

MAROSI ZSIGA és FIA.

AZ EGÉSZSÉG TEMPLOMA.

A régi rómaiak s a görögök tudvalevőleg több istenben hittek s azok valamennyiének remeknél-remekőbb templomokat építettek, melyekben az illető istenség oltára állott. A régi klasszikus remekművű szobrok itt adtak tápot a teremtő géniuszoknak, hogy csodásnál-csodásabb remekművekkel gazdagítsák a halhatatlan művészetet.

A modern ember egyistent hívő templomot csak az Örökkön-Egynék állít. Am szereti a régi mythoszt s a színes képek, melyek a régi klasszikus valláshoz fűződnek, még a legmodernebb ember lelkét is kellemesen érintik.

Mármint, ha cikkünk címét: „Az egészség templomát” írjuk, nem a régi mythosz feltámadásának egyik megnyilvánulását akarjuk szóvá tenni, hanem a modern ember művésze-

Ez öt évvel ezelőtt volt s azóta a fejlődés újabb bámulatos korszaka következett. A szentkirályi-utcai kis intézet hiába költözött át a vas-utcai óriási palotába, csakhamar az is kicsinek bizonyult, a jelentkezők számához elégtelennek s újból szükségessé vált a szentkirályi-utcai telep, amelyen megépült a dr. Pajor szanatóriumának e kiegészítő része, maga is négyemeletes, remek palota.

Ennek a pompás épületnek a megnyitását bátran mondhatjuk a magyar kultúra ünnepének. Ahol a szenvedőket a gondoskodásnak ilyen pazarló bőségében részesítik, ott erős és emberséges kulturának kell virágoznia. Mert a szórakozás számára ott is építenek nagyszerű palotákat, képpel, szoborral, márvánnyal ékeset, ahol a civilizációnak még csak a legkezdetén

kevésbé bemutatásra. Ismerik Budapesten, az egész országban, de sőt a külföldön is és éppen nem tartozik a ritka esetek közé, hogy kiváló bécsi professzorok is az intézet nagyszerűen felszerelt operáló termeiben végezzenek el egy-egy műtétet. Amikor a nemzetközi orvoskongresszus alkalmával Budapesten jártak, a világ legjelesebb orvostudósai meglátogatták a főváros nevezetesei között a szanatóriumot is. Hogy mennyire hízogató volt vélekedésük, fölösleges hangoztatni.

Erdemes azonban és tanulságos, de szükséges is beszélni a Szanatóriumnak a másik feléről, amely most épült a szentkirályi-utcában.

Az új, gyönyörű épület, amely Pajor igazgató orvosi és tudományos eszméi alapján Hüttl műegyetemi tanár művészi tervei szerint épült főképen arra szolgál, hogy benne anyai örömö-

A dr. Pajor szanatórium: Szentkirályi-utcai újon épült része.

A dr. Pajor szanatórium: Vas- és Szentkirályi-utcai épületeinek hosszlatképe.

téne s tudásának dythirambusát óhajtjuk zengeni akkor, amikor a fővárosban egy új intézményt adtak át rendeltetésének, egy hatalmas, gyönyörű palota kapui tárultak ki az emberiség előtt. Akik ebbe a nemesvonalú, művészi méltóságos épületbe belépnek — nem a könnyű szórakozásnak, mulatozásnak egygyel megszapordott alkalmát találják, hanem az idegek nyugalmát, a test és lélek pihenését, a munkában, az élet harcában, megviselt szervezet megújítását, az életerők növekedésének a lehetőségét lelik fel, a külsőségeiben is gyönyörű, reneszánszstílusú palotában, az egészség templomában.

Minden budapesti ember emlékezik arra a kicsi, de országshírű vizgyógyító intézetre, amely a Szentkirályi-utca elején évtizedeken keresztül állott. A kicsiny épületben, a szerény falak között az évek folyamán száz és százezer ember nyert enyhülést és gyógyulást, akik azután országshírűvé váltak az áldástórtó intézet hírért. Egyszer azután eltűnt a szerény épület, hogy helyet adjon a szomszédos Vas-utcában, egy új, hatalmas, szép épületnek, mely új otthont adott a saját falain túlnőtt intézetnek.

vannak, de arra, hogy a beteg embernek javát és örömét keressék a legföltöbbséggel, arra csak a legműveltebb nemzetnél látni példát.

Aki járt Londonban, Berlinben, sőt akár csak Bécsben is, a nagyszerű múzeumok, képtárak, színházak mellett kétségtelenül észrevette a csodásan szép, pazarul épített, tökéletes kórházakat és főképen szanatóriumokat is, amelyek külsőségeikben méltán vetekednek egy-egy művészi galléria szépségeivel és harmoniájával.

Nálunk is alakultak egyes kisebb, speciális gyógyintézetek, de hogy egyetlen óriási palotában egyesüljön minden, ami kényelem-gyógyeszköz és gép, csodás szer az orvosi tudás, az operálás művészete és a modern higiénia technikája fölfedezett — arra dr. Pajor előtt senki vállalkozni nem tudott, nem merészkedett. Ő is csak akkor, amidőn több évtizedes tapasztalat után meggyőződött arról, hogy gyógyintézetének nemcsak a fővárosban, de az ország minden részében vannak hívei, ragaszkodó páciensei és az orvosi karban — ajánló, hívei.

A szanatóriumnak az a része, mely a Vas-utcában van, már nem szorul ismertetésre, még

ket váró asszonyok találjanak elhelyezést, ápolást és orvosi segítséget nehéz pillanataikban. Az a szokás, hogy ilyenkor a gondozásra szorultakat szanatóriumban helyezték el és az a meggyőződés, hogy ez így a leghelyesebb — mindinkább kezd terjedni Budapesten s fokozott mértékben az egész országban is. A külföldön mártól fogva így van, mert ott rájöttek, hogy ennek a súlyos problémának az a legbölcsebb és egyúttal a leggazdaságosabb megoldása is. Még ha a természet különös kedvezéséből minden a legsimábban végződik is, akkor is tömredék pénzbe kerül, ha ez a szűk és erre a célra kevésbé alkalmas lakásban történik. Ha pedig ami éppen nem ritkaság, kisebb-nagyobb komplikáció következik, ennek az elintézése a szerte nyebb anyagi helyzetben lévő családokat szinte elviselhetetlenül megterheli kiadás tekintetében. Ezt külföldön már régen átlátták és ott még a leggazdagabb családok nőtagjai is szanatóriumot vonulnak, ha egy-egy új élet világrajöveteléről van szó.

Megnéztük ennek a szanatóriumnak a lakószobáit és orvosi berendezéseit és — túlzás

A dr. Pajor sanatórium: Vas-utcai épület belső homlokzata, kerti részlettel, nap- és légfürdővel.

A dr. Pajor sanatórium: A műtő terem részletképe vörös fayence falburkolattal.

nélkül mondhatjuk — káprázó szemmel és megilletődött lélekkel hagytuk el az épületet. Aki ezt a sanatóriumot oly ideális szépek és tökéletesnek elképzelte, az nem arra gondolt, hogy minél nagyobb hasznára legyen önmagának, hanem ellenkezően azoknak a hasznát, örömét, nyugalmát, egészségét kereste, akik életük válságos korszakában ennek a sanatóriumnak a gondjára bízzák magukat.

Csodás ügyességgel oldották meg e sanatórium tervezésekor azt a kérdést, hogy mikép lehet az úri, előkelő ízlést összeegyeztetni a legmodernebb egészségügyi követelményekkel. Vannak kisebb és nagyobb, egyszerűbb és pazarabb szobák, a legtöbb erkéllyel, de valamennyi sok világossággal, napsugárral s a szemnek kedves, lelket üdítő kerti kilátással.

A sanatórium arra rendezkedett be, hogy mindenkit falai közé fogadjon: a fejedelmi család tagját épp úgy, mint azt, akit anyagi helyzete a legszerényebb középosztály kereteibe kényszerített. A sanatóriumban vannak egész lakosztályok gyönyörű fürdőszobával, amelyek a nagyúri paloták kényelmét nyújtják. Vannak azután szerényebb szobák és közös termek, amelyekben olyan árért kap ellátást, ápolást és orvosi kezelést amennyit az egyszerűbb penziókban az ellátásért szokás fizetni.

Ez osztályra való felvétel bármikor történhetik, minden bejelentés nélkül. Vidékiek tetszés szerint jelentkezhetnek a sanatóriumban mérsékelt díjszabás mellett, vagy penzióban, szállodában várhatják meg a kellő időpontot. A sanatóriumi ápolás rendszerint 12—14 napra

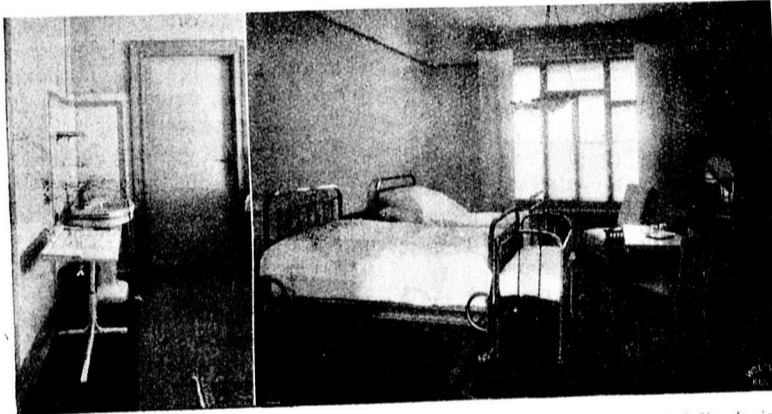
terjed. Szerényebb igények mellett az összköltség 300—400 korona.

Ennek az osztálynak orvostudományi nézőpontból oly tökéletes a berendezése, hogy annál nagyobb szerűbbet egyáltalában nem, hozzá foghatót is csak igen keveset ismerni. Az ezzel kapcsolatos nőgyógyászati osztálynak van 2 műtőterme, 2 Röntgen-terme és minden olyan felszerelése — a rádium-mezethoriumot, diathermumát, forrólégberendezést is beleértve — ami

és műhelyek. E cikk keretében lehetetlen méltó módon ismertetni az orvosi eszközöknek és a gépek s főképp a Zander értelmében vett mechanikus gyógyító eszközöknek azt a páratlan gazdagságát, amit dr. Pajor sanatóriumának ebben az osztályában találunk. Nincsen az egyes testrészeknek olyan rendellenessége vagy balesetből, betegségből származó elváltozása, itt megfelelő orvosi gépekkel gyógyítható, itt megfelelő tökéletes kezelésben részesíthető ne volna. Ezt fölötté jól tudják Budapesten, mert amikor megszemléltük a sanatóriumnak ezt a páratlanul érdekes és értékes részét, jóformán minden egyes gép mellett ott találtunk valakit, aki az elmés gyógyhatásában tökéletes szerkezetű gép segítségével testének vagy egészségének valamely fogyatékosságát iparkodott gyógyítani. Szinte gyönyörködtető és kedves látványul szolgált a gyógyítógymnasztikai osztálynak az a terme, ahol kisebb-nagyobb gyermekek, leányok és fiúk vegyesen, kellő szakértői felügyelet alatt, svédturnában foglalkoztattak, hogy testük s tartásuk tökéletességét és harmoniáját e célra megkonstruált gyakorlatokkal és megfelelő eszközökkel fokozzák vagy helyreállítsák.

Mindazzal, amit cikkünk keretében elmondottunk, halavány képet sem nyújthattuk annak, amit órákon át tartott sétánk alkalmával a sanatóriumban láttunk. Meggyőződésünké vált, hogy ámbár magánintézetről van szó, mégis nemzeti kulturánk és haladásunk gyarapodott egy alig megbecsülhető kincsessel: az emberek legszentebb kultuszának szánt ezen egészség templomával.

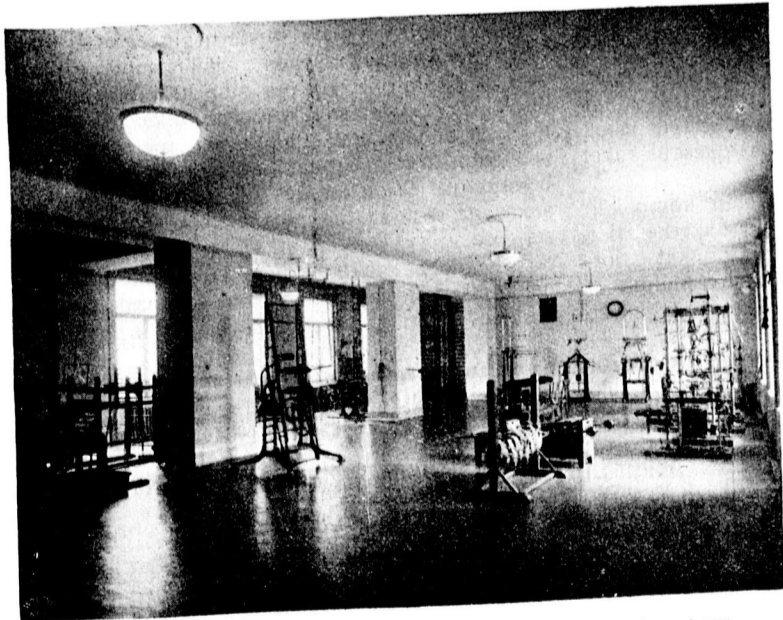
Pallos Árpád dr.

A dr. Pajor sanatórium szülészeti osztálya: Kétágyas lakosztoba a beteg és kísérője részére, valamint esecseseórágy.

az orvosi tudomány mai végtelen haladottsága mellett egyáltalában elképzelhető.

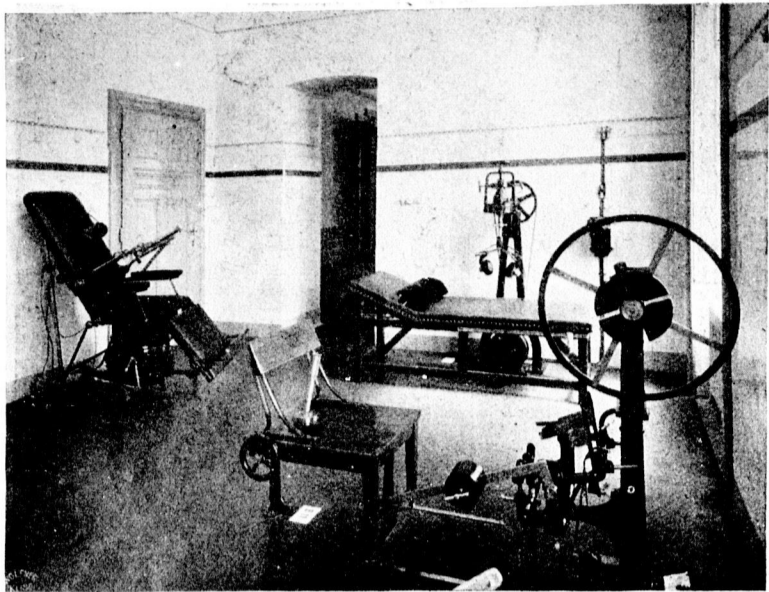
Ugyancsak az új palota földszintjén és első emeletén több nagyterjedelmű, pompásan szelölötetett, világos teremben nyert elhelyezést a sanatórium egyik új osztálya: **a mediko-mechanikai**, más szóval **a gyógyító gymnasztikai** rész és ezzel kapcsolatban az **orthopédia** vagyis **testgyógyászat**nak szolgáló termek

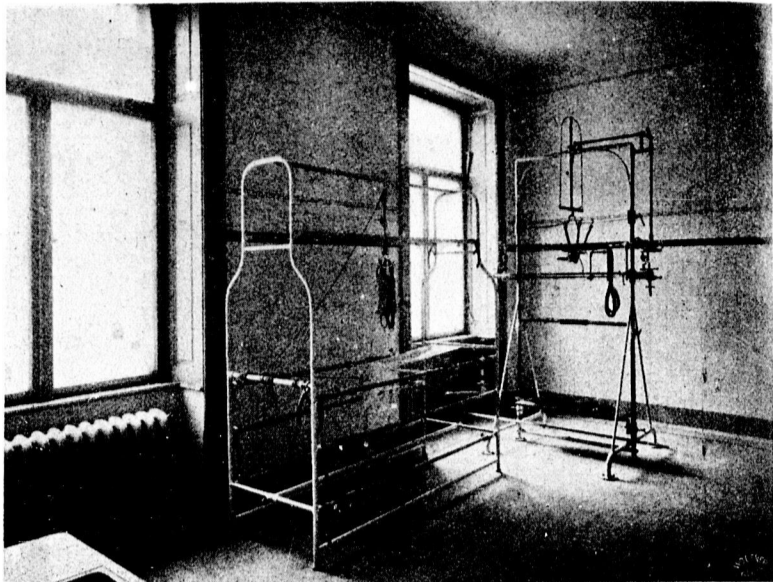
A dr. Pajor sanatórium testgyógyászati (Ortopédia) osztálya: Első emeleti nagyterem.

A dr. Pajor sanatórium szülészeti osztálya: A lakosztályhoz tartozó fürdőszoba.

A dr. Pajor szanatórium gépgyógyászati osztályának kis terme: 1. Boghean asztma-szék, 2. Hasúri szervek vibrálására és massagera szolgáló gyógygép, 3. Az alsó végtagokat erősítő gyógygép.

A dr. Pajor szanatórium testgyógyászati (Ortopédia) osztálya: A gerincoszlop elgörbülése gyógykezeléséhez szolgáló gipsz mintázógép.

Magyarország pincegazdasága.

A budapesti borászati kiállítás alkalmából.

A magyar nemzeti vagyonnak jelentékeny része fekszik Magyarország pincéiben.

Odakerül elsősorban az ország szőlőterületének termése. Ez a terület most mintegy 360.000 hektár; 100.000 hektárral több, mint pl. 1900-ban, de még mindig 70—80.000 hektárral kevesebb, mint a phylloxera előtti időkben. Az évi termés, mely a múlt század 80-as éveiben 6 és 7 millió hektoliter közt váltakozott, a phylloxera pusztításai folytán a múlt század utolsó tizedében nem sokkal volt több egymillió hektoliternél, de most 5 és 6 millió közt váltakozik, sőt 1908-ban elérte a 8 millió hektolitert. Ennek az évi termésnek az értéke 1885-ben 125 millió korona volt; a phylloxera egyre csökkentette, úgy, hogy 1892-ben csak 45 millió koronát tett ki. De a kormány és a gazdaközönség óriási áldozatai és erőfeszítései egyre fokozták a termésnek nemesak a mennyiségét, de az átlagos értékét is, úgy, hogy az ország 1911-iki bortermése nem kevesebb, mint 216 millió korona értéket képviselt, amire — legalább 1885 óta — nem volt példa.

Pincékben kezelik az ország sörtermelését, mely az 1910—1911. évben 2,700 000 hektoliter volt, egymillióval több, mint az 1905—1906. évben.

Igen nagy érdekek fűződnek a szesztermeléshez. Az országban nem kevesebb, mint 62.000 szeszfőzde van, amelynek évi termelése 1911-ben 115,633.336 hektoliterfok volt. Igaz, hogy ezeknek nagy része saját szükségletüknek fedezésére készíti a szeszt, de van az országban 693 gazdasági és 32 ipari szeszgyár, melyek a piac számára dolgoznak.

A sör- és szeszipar boldogulásához fűződik sok ezer gazda érdeke, mert ezek a gazdák a sörgyáraknál értékesítik az általuk termelt sörárpát és komlót, a szesziparban pedig a burgonya-, tengeri- és répatermésüket, továbbá a törköly-, borsepró- és gyümölcsstermésük tetemes részét. És az ország közgazdasági érdekeinek az felelne meg leginkább, ha az országban termelt sörárpát és komlót, a szesznek való burgonyát, tengeri, répát, törkölyt, borseprót és gyümölcsöt nem exportálnók nyers állapotban, hanem hazai ipartelepeken dolgoznók fel szeszre.

A pincékben kezelt nemzeti javakat és

gyártmányokat az államnak legkiadósabb adóalanyai közé is számíthatjuk. Az 1914—15-iki pénzügyi évre a pénzügyminiszter 238 millió korona bevételt vár ezekből a javakból; 163,72 milliót a szesz után, 46 millió koronát a sör után, 24 millió koronát a boritaladóból, 5 milliót az italmérési illetékek után. A pincékben kezelt javak után szedik jövedelmeik jelentékeny részét a városok is, a magyar kultúra és gazdasági erőnek ezen erős pillérei.

A pincékben fekszik továbbá a sör, a szeszessital és a bor, amit külföldről szerezünk be, évenként 23—28 millió korona értékben.

A pincékben kezelt javainkért nagy összegeket kapunk évenként a külföldről is; így pl. 1912-ben sörért közel egymillió koronát, égetett szesz folyadékokért 12,5 millió koronát, ásványvizekért 5,4 millió koronát. Borkivitelünk értéke az utóbbi években rohamosan emelkedett; 1908-ban 24,66 millió korona értéket képviselt, 1909-ben 30,4 millió millió, 1910-ben 34,7 millió, 1911-ben 48,9 millió és 1912-ben 60 millió korona értéket.

De a nemzeti vagyonnak ez a jelentékeny része csak úgy képes a termelők által befektetett tőkét tisztességesen, sőt búsán kamatoztatni, ha ezeket a javakat a modern pincegazdaság legújabb vívmányainak felhasználásával okszerűen kezeljük.

Eltelkintve a modern szőlőgazdaságban használt gépektől, eszközöktől és módszerektől, a pincegazdaságban ma már száz, meg száz segédeszközt használnak, melyek arra valók, hogy a pincékben kezelt javak minőségét megjavítsuk, kezelésüket gazdaságossá tegyünk, értékesítésüket megkönnyítsük, jövedelmezőbbé fejlesszük.

Apáink, akik a phylloxera előtti időkben 6—7 millió hl. bort termeltek évenként, nagyot bámulnának, ha látnák, hogy fiaik mennyi leleményes és költséges gépet és eszközt használnak, hogy a felújított szőlőkben a régiéknél értékesebb fajszőlőt érleljenek és az ebből préselt bort a piacra hozzák.

Újrendszerű ekéket és kalapálógépeket, permetező és kénegező anyagokat, kézi és hidraulikus üzemű szőlőszajtolókat, ojtógépeket, szőlőollókat, szőlőüzőket, erjesztőkészülékeket használnak.

A kádármesterség ma már igen komplikált tudomány lett, mert okszerűbben szerkeszti a különféle folyadékoknak való puttonokat, hordókat és kádakat. Sok válfaját használjuk a borcsapoknak, sörcsapoknak, szűrőcsapoknak,

sörselepeknek, erjesztőkészülékeknek, hordógőzőlőknek stb. Használunk a pincékben cement-, fa-, vas- és bádoghordókat, kádakat és edényeket. A legleleményesebb készülékeket használjuk a must-, bor és sörvizsgáláshoz, a szeszvizsgálathoz, a bor cukortartalmának megállapításához. Emellett gondoskodunk a pincék szellőztetéséről és — ha kell — azok fűtéséről.

A motoros vagy villamosüzemű szivattyúk segítségével hordókba fejtett bor kezeléséhez használunk borsavtalanító, borderítő és borszintelenítő anyagot, vízahólyagot, gelatint, stb., stb. és szintén villanyerővel hajtott szűrőkészülékeket és pasteurizáló készülékeket. A nehéz hordókat különleges gépekkel emeljük a pincéből a fuvarozó kocsiakra és a vagonokra.

Ha az értékes folyadékokat palackokba fejtjük, gépekkel végezzük a palackok áztatását, mosását, öblítését, feltétét, dugaszolását, kupakolását, a címkék felragasztását és a palackok oltalmára gépekkel font szalmatokokat használunk.

A palackokat, melyeknek ennyi gonddal kezelt tartalmát immár folyékony aranyak mondhatjuk, most már fűrészpórral, fagyapóttal, csomagolóvattával és vászonnal borítva, ládába helyezük el, hogy sérülés nélkül tehessenek meg bármilyen utat a rázós vasúti kocsikban, vagy a viharoktól korbácsolt oceanjárón és kibírják a tropikus égőv iszonyú hőségét is.

És amit a borról mondtunk, az jó részben szól a sörre, pezsgőre és a szesz italokra.

Mindezeket a gépeket, eszközöket és módszereket ismernie kell annak, aki azt akarja, hogy az általa termelt vagy gyártott savak megfeleljenek a fogyasztók mai kényes igényeinek, megbírják a versenyt a legújabb vívmányok alapján kezelt nyugati pincegazdaságok árúival, a rájuk fordított tőkét és munkát tisztességesen jutalmazták.

Nagy érdekek fűződnek tehát ahhoz, hogy a magyar pincegazdaságok tulajdonosai és vezetői megismerjék a modern pincegazdaságok segédeszközeit. Országos kiállításainkon erre volt is alkalmunk, de ma már tudjuk, hogy az ilyen nagy kiállítások komoly szakszerű tanulmányokra nem igen alkalmasak, mert az efféle sokadalmakon a látogatókat teljesen elkábítja a bemutatott termékek és „remekek” rengeteg sokasága és az úgynevezett attrakciók versengése.

Komoly szaktanulmányokra az érdekelteknek csak szakkiallításokon van alkalmuk, melyek minden vásári zaj mellőzésével csakis bizonyos

SAVOY-SZÁLLODA Budapest, VIII., József-körut 16. Rendes Szidor tulajdonos személyes vezetése alatt.

Modern szálloda újonnan berendezve, légfűtés, hideg és meleg víz minden szobában, lift éjjel-nappal. — Havi szoba-árak 80 koronáért. Egyágyas szobák 3 koronától. Kétágyas szobák 5 koronától fűtés világítás és kiszolgálással.

A szobák feltétlen tiszták. Hosszabb tartózkodásnál engedmény.

Ujonnan bevezetett PENSIO-rendszer, napi ellátás 4 koronáért. Napi háromszori étkezés.

A sors útjai.

Kelemen Lajos várfalvai segédjegyző, passzionátus méhészt, nagy örömmel sietett a fővárosba, hogy a júniusi méhészeti kongresszuson résztvegyen. Úgy tartotta, hogy az ember soha sem tudhat eleget, hogy valamit az ilyen gyűlésekből ne hasznosíthasson a maga részére.

Még a kongresszuson megismerkedett Tárnoky Gizellával, a kenderessi állami népiskola hájos tanítónőjével, ki ugyan csak előszeretettel foglalkozott a méhészettel. A tanítónő s fővárosi rokonai társaságában igen kellemesen teltek a napok s a várfalvai jegyző egy szép napon arra ébredt, hogy szíve megtelt a legszebb emberi érzélemmel, a szerelemmel, a valóban hájos tanítónő iránt. Tárnoky Gizella is megvallotta, hogy nem idegenkedik a rendkívül intelligens segédjegyzőtől s így minden kellet meg lett volna egy boldog családi élet megalapozásához. Csak épen az hiányzott boldogságukhoz, hogy Várfalva jó pár száz kilométernyire feküdt Kenderestől s a két egymásért dobogó szívnek semmi kitérési módja sem volt arra, hogy valami kedvező sors közelebb hozza őket egymáshoz.

Az utolsó két nap, a szomorú lehangoltság napja volt. Szótlanul barangoltak be a főváros széles utcáit s remegve gondoltak a válás pillanatára, mely talán örökre elválasztja őket egymástól.

A kongresszusnak vége volt s a szabadságidő is letelt. Mindkét szerelmesnek vissza kellett térnie kötelesség-telejesítésének színterére.

Hogy együttlétüket percekkel is meghosszabbítsák, gyalogszerrel sétáltak a keleti pályaudvarhoz. A véletlen sors, avagy az emberben élő finomabb érzék, a Baross-tér 2. számú házában, egy fényes bankház előtt állította meg őket. Sziklai Géza és Társa bankháza volt ez. A hatalmas tükörelablak mögött különféle külföldi pénzek között sorsjegyek garmadája volt felhalmozva s rajtuk a kecsesgató ajánlat: főnyeremény 300,000 korona. Húzás e hó 25-én.

Vélük volt a tanítónő rokona is, Takács Ferenc Baross-téri porcellánkereskedő, ki messze földön ismeretes kütünő, de amellet feltűnő ősöségű porcellán s egyéb háztartásban nélkülözhetetlen áruiról.

Megilletődve tekintett az elszomorodott szerelmes párra, majd hirtelen, mint akit valami jó ötlet szállott meg, így szólt hozzájuk:

— Tudjátok mit, gyertek be ide az én Sziklai barátomhoz, veszek nektek egy ilyen sorsjegyet. Ha a sors úgy akarja, hogy ti egymáséi legyetek, oldja meg ő a gordiuszi csomót. A másik percben már bent is voltak a bankházban.

A sorsjegyet megvette s át is adta a kipirult tanítónőnek. Minek szaporítsuk a szót. A június 25-iki húzáson ez a sorsjegy nyerte meg a főnyereményt. Kelemen Lajos és Tárnoky Gizella esküvőjét pedig már e hónapra tűzte ki az anyakönyvvezető.

A modern higiena ma már ott tart, hogy felnevelendő csöppségek testi erőset már az anyatejnél is igyekszik megvédeni. Ezek óta működik e téren kiváló sikerrel a fővárosi dajkavizsgáló intézet, dr. Neumann gyakorló orvos vezetése alatt, mely a szükséges, kívánt dajkát nemcsak elhelyezi a gyermekek mellé, de azokat Wassermann dr. rendszer szerint előzőleg megvizsgálja, vajjon táplálásra alkalmas s a gyermek egészségét nem veszélyezteti. Ugyanez intézet helyezi el a dajkák gyermekeit is, ezáltal az anyakönyvvezető machinációjának állja útját. E kiváló intézmény bővebb ismertetését a legközelebbi számban hozzuk.

PALACE SZÁLLODA

BUDAPEST
VIII., Rákóczi-út 43.

ELSŐRANGÚ SZÁLLODA A FŐ- ÉS SZÉK-VÁROS KÖZPONTJÁBAN.

A legmodernebb berendezéssel, hideg és meleg víz minden szobában. — Fényes hall. — Lakosztályok, fürdőszobával. — 150 szoba, 5 koronától kezdődőleg. — Elsőrendű étterem és kávéház, esténként magas színvonalú hangverseny. :: ::

PALACE SZÁLLODA.

TRENK ÉTTEREM

Budapest, VI., Nagymező-utca 11.

Leves és ételkülönlegességek. — Állandóan meleg konyha. — A fővárosi írók, művészek, artisták és bohémek tanyája. — A vidéki közönség randevu-helye. — Elsőrendű ital és figyelmes kiszolgálás.

TRENK vendéglős a leveskirály

AZ ORVOSI DAJKAVIZSGÁLÓ-INTÉZET

most dr. NEUMANN M. vezetése mellett VI., Szív-utca 69. sz. alatt van,

ahol dajkák állandóan orvosi vizsgálatnak (s orvosi felügyelet alatt tartatnak). Az intézet minden dajkán az eredeti WASSERMANN-féle módszer szerint a vizsgálatot megélti. Orvosi tanácsok könyve fiatal anyák részére ingyen és bérmentve küldetik.

Első Cs. Kir. Szab. Dunagőzhajózási Társaság.

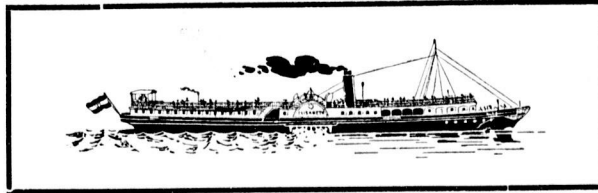
Igazgatóság: WIEN.

Forgalmi igazgatóság: BUDAPEST.

49 személyszállító. 92 teherszállító és vontató gőzös.
861 uszály, 470,095 tonna hordképességgel.

NAPONKÉNTI GYORSHAJÓJÁRATOK LINZ—WIEN KÖZÖTT LUXUSGŐZÖSÖKKEL.

Rendes személyhajójaratok. Szalongozósokkal (külön fülkék, villamosvilágítás, kütünő konyha) Passau—Linz—Wien—Pozsony—Budapest—Mohács—Zemun—Belgrád között **naponként**. Belgrád—Orsova—(Vaskapu)—Lónipalánka (vasúti csatlakozás Mezdra—Sofia-felé) Somovit (vasúti csatlakozás Sofia—Philippopol-felé) Giurgervo (vasúti csatlakozás Bukarest-felé) Rustzuk (vasúti csatlakozás Várna-felé) Czernavoda (vasúti csatlakozás Konstanza-felé) Braila—Galaz között (hajócsatlakozás a Levantéba) **négyszer** hetenként és Galaz—Sulina (Fekete-tenger) között hetenként **háromszor**. Összeállítható körutazási menetjegyfűzetek a fenti hajóvonalnak igénybevételére az összes menetjegykiadó helyeken kaphatók. A Budapestről **hétfőn, kedden, csütörtökön** és **szombaton** induló pósthajók **közvetlenül** Galazig mennek, úgy, hogy ezen hajóknál nem szükséges Zemunban az átszállás.

Teherforgalom az egész Duna és annak mellékfolyói mentén a megállapított árúmenetrend szerint. :: Teher-szállítványok átvétele és előnyös teherszállítási ajánlatok tekintetében az igazgatóság nyújt felvilágosítást. □

A személyhajózási szolgálatra vonatkozó mindennemű felvilágosításokkal a „Dunakalauz” című kimerítő utazási kézikönyv szolgál, amely az érdeklődőknek a postaköltség beküldése ellenében díjtalanul megküldetik. Menetrendekkel és egyéb felvilágosításokkal az igazgatóság postafordultával szolgál. □

Megrendelésnél kedves figyelem „AZ OTTHON”-ra hivatkozni!

HIREK.

— **Olvasóink figyelmébe.** Lapunk mai számához mellékeljük „Az Otthon” című szépirodalmi képes havi folyóiratunkat.

— **Vasárnapi istentiszteletek.** Vasárnap a ref. templomokban a következő sorrendben tartatnak meg az istentiszteletek: A Nagytemplomban Farkas János s. lelkész, délután Hajdu Gyula s. lelkész, Kistemplomban 9 órakor Konrád Zoltán s. lelkész, 11 órakor Uray Sándor lelkész, délután Páncs Jenő s. lelkész, Kossut-utcai templomban Könyves Tóth Kálmán lelkész, délután Uray Sándor lelkész, Árpád-téri templomban Demeter Gyula s. lelkész, délután Balogh Béla s. lelkész. Ispótyai templomban Balogh Béla s. lelkész, délután Polgár Gyula s. lelkész, Homokkerti imaházban a tíz éves jubileum alkalmából prédikál Jánosi Zoltán lelkész.

— **Kinevezés** Igyártó Sándor a debreczeni kir. ítélőtábla elnöke Molnár János jog szigorló rahói lakost a debreczeni kir. ítélőtábla kerületébe ideiglenes minőségben segélydíjas joggyakornokká nevezte ki.

— **Gyászistentiszteletek.** Debreczen templomaiban ma délelőtti gyászistentiszteleteket tartottak. Reggel 8 órakor a nagytemplomban Baltazár Dezső dr református püspök tartott meghatóan szép imát. A templomban a hivatalnoki karon kívül igen sokan jelentek meg. Gyászistentisztelet volt még a római katolikus, görög katolikus és az izraelita templomokban; az ág. hitv. ev. templomban vasárnap délelőtti lesz a gyászistentisztelet. A templomokon, köz- és számos magán épületen gyászlobogók lengnek, jelezve az osztrák-magyar monarchia mélységes gyászát.

— **A ref. egyház haszonbérletei.** A ref. egyház nyilvános arhejtésen két ingatlanát adta ki a haszonbérletbe. A szepespusztai 363 hold földet Kovács Ferenc hajduszováti lakos vette ki tizenkét évre, évi 21.000 korona bérösszegért. Ezért a földért a ref. gyháznak eddig csak évi 14.000 koronát fizettek. A V Szabó Miklós alapítványhoz tartozó ötven hold ondódi földet pedig hat évre Kegyes Ferenc debreczeni lakos vette ki évi 4400 korona haszonbérért, amely eddig 2600 korona volt. Egy hold föld bérlete tehát most 88 koronába esik. Így most sokkal jobban adta ki az egyház a bérletet, mint tavaly.

— **A cigányok baja.** A trónörökös pár halála a legtöbb vidéki városban nyolc napra megállította a nyilvános zenét s a cigányzenekarok ezalatt az idő alatt egy fillért sem kerestek. A szombathelyi zenészeket is érzékenyen érinti az elrendelt gyász s minthogy a legtöbbje napi keresete után él, elhatározták, hogy segítyt kérnek a várostól, melynek adófizető polgárai. A kérvényeket már be is nyújtották. Hasonlóképp tettek a nagyváradi cigányzenészek is. Harmincegy nagyváradi muzsikós cigánycsalád kért segítséget a várostól. Ugy halljuk, a debreczeni cigányok is kérvénnyel fordulnak a városhoz.

— **A hőség áldozata.** Fiuméből jelentik, hogy ott napok óta rekkenő hőség van. Csütörtökön délután Skerleci Anna 22 éves leány a Dante-téren napszúrást kapott és életveszélyes állapotban vitték a kórházba. Nálunk is valóságos kánikulai hőség uralkodik és aki csak teheti, a Nagyerdő árnyas fái alatt keres üdítő helyet magának.

Nem ok nélkül

részesíti előnyben a legtöbb háziasszony a „Valódi” : Franck: kávépótlékot.

Ezt az előnyei:
a fűszeres íz, a szép szín és nagy kiadóság a használatban, eredményezik.

Mag. sz. 416/26120

— **Vasárnapi népgyűlések.** Vasárnap, folyó hó 5-én délután három helyen tart a függetlenségi párt népgyűléseket és pedig a Csapókerthben Juhász Nagy Sándor dr és Fisch Ernő, — a Téglás- és Vargakerthben pedig Szabó Ferenc dr, Jakobovits József dr és Szatai Ferenc fognak beszélni.

— **Négy és fél millió kötet könyv.** Magyar világirodalmi eseményt jelent ez a szépirodalom szám. A magyar kultúra diadalmas haladását, a magyar tudás, művelődés öröndetes gyarapodását. Nem hivatkozással, hanem önzetesen léphetünk oda a nemzetek ítélőszéke elé és rámutatva haladásunkra, helyet kérhetünk a világ szellemő iásai: az angolok, a franciák mellett. Való dolog tudni, hogy a Tolnai Világlexikona, amely sok millió koronás vállalkozás, négy és fél millió kötet lexikont fog közreadni a magyar közönségnek. A remekmű szellemi része 160 egyetemi tanár és nagynevű író munkája. Egy-egy kötetet 100 kép, színes műmelléklet és terkep díszít. Ezt a művet azok, akik a Tolnai Világlexikonjára felévre 9 koro ával előfizetnek, teljesen ingyen, minden ráfizetés nélkül kapják meg. Az egész mű, amelynek előállításához egyébként csak papirosból is 500 vagon szükséges, amelynek értéke meghaladja a 3 millió koronát, 25 kötetből fog állani. 16.000 oldalon, 30.000 kép, színes terkep és műmelléklet egészíti ki a Tolnai Világlexikonát, amelyből fél-évenként egy-egy kötet jelenik meg. Bolti ára kötetenként 20 korona. Jelenleg a IV. kötet hagyta el a sajtót.

— **Az öngyilkos leány állapota.** A helybeli kaszinó szolgájának szép gyermeke, Borbély Margit — amint már lapunkban jeleztük — tegnapelőtt öngyilkossági szándékból a völegénye előtt mellbe lötte magát, ma is súlyos betegen fekszik a kórházban. A leány melléből le a gyomrába hatolt a golyó, még beleit is szétszakította, úgy, hogy csodával határos, hogy még most is életben van. Tekintettel rendkívül súlyos voltára, a rendőrség ki sem halgathatta, mert az orvosok szerint a legnagyobb nyugalomra van szüksége a leánynak.

— **Odol-reklámbélyegek.** A bodenbachi „O dol” szájvizéről egy sorozat reklámbélyeget adott ki. A bélyegek pompás, művészi színezett kivitelben a 25 legszebb képet ábrázolják. A fentnevezett gyár minden érdeklődőnek az Odol üvegen függő „Az üveg kinyitása” feliratu papiros-zászlócska beküldése ellenében (legcélszerűbben levelezőlapra ragasztva) díjtalanul és portmentesen egy iv Odolbélyeget küld.

— **Eladó 15 hektoliter 1913-as Sesta-kerti bor Csapó-utca 60. szám alatt.**

— **Rosszul lett a templomban.** Nagy Lidia 20 éves leány, aki egy kereskedésben van alkalmazva, ma reggel a római katolikus templomba ment és buzgó imádságba merült. Egyszer csak hirtelen rosszul lett, önkivületi állapotba esett, úgy hogy a mentőkért telefonáltak, akik az ájult leányt beszállították a kórházba.

— **Egy sorozat művészi reklám bélyeget** adtak ki a „Bersonművek” Budapest VII. amelyek mindenkinek ingyen megküldetnek egy 5 filléres levélbélyeg beküldése után.

— **Fényképezési készülékek műkedvelőknek.** Mindazoknak, akik a fényképezést, a legvonzóbb és mindenki által könnyen megtanítható sport iránt érdeklődnek, ajánljuk az A. Moll cégnek (Bécs, Tuchlauben 9.) cs. és kir. udv. szállító 1854 óta fennálló fényképezési eszközök különlegességeit áruházát, amelynek képes árjegyzékét kívánatra szívesen küldi el bérmentve a cég.

— **A női szépség a művészetben** című 12 pompás színezett műmelléklettel és száznál több képpel illusztrált dísművet, melynek bolti ára 20 korona, — ingyen és azonnal megszerzetheti mindenki, aki 14 koronával egy félévre előfizet a „Pesti Napló”-ra, s egy további félévre előfizetési kötelezettséget vállal. — Rafael és a többi világhírű festőművész mind szerepel több műalkorással ebben az albumban, amely valóságos galériája a klasszikus női aktoknak. A „Pesti Napló” jövő karácsonyi albuma — A gyermek a művészetben — eddigi híres karácsonyi ajándékait is felül fogja mulni. A „Pesti Napló” előfizetési ára egész évre 28 korona, félévre 14 korona, negyedévre 7 korona. Hirdetési feltétlen eredménnyel járnak. Kérjen prospektust és mutatványszámot a kiadóhivaltól Budapest VI., Podmaniczky-utca 12.

— **Francia tűzerek katasztrófája.** Nizzából jelentik: Az itt állomásozó 7. tűzerezred a Mont-Agelin erőd környékén tart gyakorlatokat. A keskenyvágányu vasuton szállították az ezred két ütegét a megfelelő ágyukkal a gyakorlat színterére, s ekkor a mozdony féke felmondta a szolgálatot. Az egész vonat szédítő sebességgel rohant le a lejtős pályán, a kocsik fölborultak, egy tűzér meghalt, kettő halálosan megsebesült és két üteg legénysége közül egyetlenegy ember se menekült sértetlenül.

— **Modern fényképezés** című könyv úgy a kezdő, mint a haladó amatőröknek kitanácsadó. receptkönyv, stb. melyből a legújabb eljárások a művészi amatőröképek előállításához befnfoglaltatnak lakónikus rövidséggel. Ára 1.80 korona. Megrendelhető csak a szerzőnél, Leopold Kornél, Budapest, VII. Erzsébet körut 41. ki az utánvétel el illetve a pénz előzetes beküldése mellett küldi.

A szerkesztésért felelős: **A LAPKIADÓ.**

NYILT-TER
Serravalló

Vasas Kina-bor.

Kitüntetve 1906. évi bécsi Hygienikus kiállításán.

Az állami díjjal, oklevéllel és aranyéremmel. Erősítő-szer gyengékedők lábadozók és vérszegény betegeknek. Étvágygerjesztő idegerősítő és vérjavító szer.

8000-nél több orvosi ajánlat.

Kiváló íz.

J. SERRAVALLÓ cs. kir. udvari szállító
Trieszt-Barkola.

Kapható a gyógyszertárakban 1/2 L. üvegekben 2:60 Korona 1 L. üvegekben 4:80 K.

Legjobb ital

**MATTONI-FÉLE
GISSHÜBLER**
SAVANYUVIZ

Legjobb ital
Készítve a legjobb anyagokból
Közvetlenül a forrásból
Készítve a legjobb anyagokból

Az eredeti „dr. ASCHENBRANDT“-féle

Bordói-por

és

Rézkén-por

a legkitűnőbb anyag a szőlőlevél-, illetve a fűrt peronosporája valamint a lisztharmattellen. Óvakodjunk az értéktelen utánzatoktól! Csakis olyan csomagot kell elfogadni, melyeken a Dr. Aschenbrandt-féle név és névjegy ki van téve. A bordói-por ára 100 kg.-ként 62 korona, a Rézkén-por ára 47 kor. 50 kg.-nál kisebb csomagokban 4 koronával drágább q-ja.

Vezérképviselő: „Magyar Mezőgazdák Szövetkeete“ Budapest, V., Alkotmány-utca 29.
Kapható minden „HANGYA“ fogyasztási szövetkezetben és

Kontsek Géznál Debreczenben.

**Feller K. dr. stájer parkszanatóriuma
JUDENDORF, Gráz mellett.**

A stájer Merán.

Mesés tavaszi tartózkodás. Betegek, lábadozók, és üdülők részére, átalányárak Pensio orvosi felügyelet-kényszer nélkül. Ingyen prospektus. 000000

Petroleum

Ha szép világosságot akar szobájában, kérje mindenütt

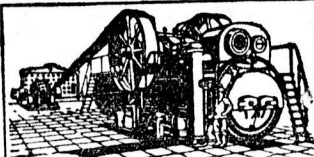

A „Vacuum Oil Company r.-t.“
Vacite
petroleumát,

amely takarékos használata, kifogástalan égése, nagy világító erejével tűnik ki.

Lepzig, Wien 1913: Legmagasabb kitüntetések

Az új tulhevített gőzzel működő lokomobilok

szabadalmazott R. W. vezérművel egészen 800 lóerő teljesítményig oly újabbkori erőgépek, melyek korlátlan alkalmazhatóságuk, nagy gazdaságosságuk, megbízhatóságuk és kezelésük egyszerűsége folytán világhírnevetek szert.

A Wolf félé lokomobilok szemben a motorokkal bármely olcsó fűtőanyaggal működésben tarthatók, és a fűtőgőznek fűtési vagy üzemi célokra való felhasználása esetén a tüzelőanyag egyáltalában elérhető legelőnyösebb kihasználását mutatják fel. Költségvetések és mérnöki tanácsok díjtalanul adtnak.

**R. WOLF, Részvénytársaság
Magdeburg-Buckau**

Budapesti Fióktelepe: Budapest V. Báhory utca 18. Telefon 147-08.

Összgyártás 1 millió lóerőn felül

A legolcsóbb szőlőpermetező-szer

a **„Provino“.**

Hatása **tartós,**
tapadása **kitűnő.**

Számos uradalmi szőlőben évek óta
00000 bevezetve! 00000

Ára: 50 kg.-os zsákokban
kilógrammonként 54 fillér.

Egyedüli beszerzési forrás:

Magyar Mezőgazdák Szövetkeze
Budapest, V., Alkotmány-utca 29.

**Hársfalva
GYÓGYFÜNDŐ**

KLIMATIKUS GYÓGYHELY.

Vasuti állomás. Posta és távirtd. 230 meter magasságban fekszik a tenger színe felett. **Fürdőidény május hó 1-től szeptember 30-ig.** Gyönyörű fekvés, ózondus hársfa- és fenyőerdő. Kényelmes és olcsó ellátás, modern berendezés, hidegvíz-gyógyintézet, só- és fenyő-beléző terem (Inhalatorium), savanyúvizes és vasas ásványvíz fürdők, orvosi felügyelet alatt álló kitűnő vendéglők. **Gyógyvize kitűnő hatású** tüdőbajok, máliária (mocsárláz), gégehörg- és tüdőhurut, máj- és lepdaganatok, hólyaghurut, specifikus és görvélyes csontbántalmaknál. Límeeenfélé idegbántalmak, fejtájás, migranie, hisztéria, szédülés, nehéz légzés, hipochondria, vérbajok, köszvény, görvölly, bujakór, delirium trem. potat. Női bajok, sápkór, havi zavaroknál. — Részletesebb felvilágosítással szolgál a fürdőigazgatóság. **Hársfalva (Beregmegeye).**

Gyöngy növényeket

bármilyen mennyiségben veszek, és pedig: szikfűvet, benedekfűvet, nadragulyagyökere, szárított éretlen mákféjet, fehér örmöt, fodormentát, beramentát, citromfűvet stb.
Mintát és árajánlatot kér:

Dr Nagy Béla gyógyszerész H-szoboszló.

Dr. Málnai Mihályné

felsőbb leány tan- és nevelő-intézete
Budapest, VI., Bajza-u. 20. saját házában
Andrássy-uti villanegyed. 20-ik iskolai év.

I. Nyilvános elemi leány- és fiúiskola.
II. Felsőbb leányiskola, általános és kereskedelmi irányú továbbképző tantolyam, előkészítés leánygimnáziumi vizsgálatra.
III. Internátus bennlakó és félig bennlakó tanulók számára. — Beiratások a jövő tanév e.
Bővebb felvilágosítást nyújt és prospektust küld az igazgatóság.

**Szövet-
maradékokat**

melyek nálam felhalmozódtak, áron alul, óriási árengedménnyel adok el.
Ezen szövet-maradékok elegendők teljes férfi-öltönyökre, nadrágokra, paletókra, női kosztümökre, aljakra stb.

Kérjünk maradék mintákat férfi és női szövetekből

melyeket ingyen és bérmentve küld:

KARL KASPER
posztógyára, INNSBRUCK 412.

PALACE SZÁLLODA BUDAPEST,
VIII., RÁKÓCZI-UT 43. SZ.

ELSŐRANGU SZÁLLODA, A FŐ- ÉS SZEKVÁROS KÖZPONTJÁBAN.

A legmodernebb berendezéssel, hideg és meleg víz minden szobában. — Fényes hall. — Lakosztályok, fürdőszobával. — 150 szoba, 5 koronától kezdődőleg. — Elsőrendű éttermek és kávéház esténként magas színvonalu hangverseny.

HOTEL DEAK FERENCZ ELSŐRANGU CSENDES, - POLGÁRI SZÁLLODA -

Budapest, Aggteleki-utca 7. 5 perc a keleti pályaudvartól.
 Gőzfűtés és minden kényelemmel berendezve. 80 szoba és kávéház áll a t. közönség rendelkezésére.
 1 személyes szobák 3 koronától. 2 személyes szobák 5 kor. 20 fill. Tulajdonos PALLAI MIKSA.

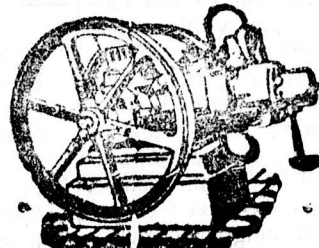
Legjobb, legolcsóbb szőlőmolyirtószer

a Kochillin

Mert a KOCHILLIN nem esupán az élő kukacot öli meg, de a petéket is, a molypillét pedig pedig a további peterakástól elriasztja.
 A KOCHILLIN teljesen mérmentes, az emberi szervezetre ártalmatlan, a permetezés minden óvintézkedés nélkül végezhető.
 KOCHILLIN-nel minden időszakban, az időjárásra való tekintet nélkül permetezhet.
 KOCHILLIN nem égeti el a zsenge fűrtöket (mint pl. sokszor a nikotin).
 KOCHILLIN nem piszkolja be a fűrtöket (csemegeészőlőnél fontos).
 KOCHILLIN a szőlőmoly nyálából sztt pókhálószzerű fonalakat oldja, a fészket elpusztítja és a fészkekben levő hernyót megöli, így a legrejtettebb helyekre is behatol.
 A KOCHILLIN lisztharmat (Oidium) ellen is hathatós védelmet nyújt.
 KOCHILLIN jól tapad, így a fűrtöket állandóan védi.
 A KOCHILLIN 1 kg-os somagokban, kemény téglalakú darabokban állítatik elő. — Két évig is eláll anélkül, hogy ható erejéből veszítene.
 A KOCHILLIN vízben könnyen oldódik, üledéket nem hagy, így a permetező csapat el nem zárja.
 Ára kilogrammokint 4 korona. Egy holdra 3—4 kg. elegendő. Megrendelhető és bővebb felvilágosítással szolgál: a **Gabonakereskedelmi r.-t.** Kochillin-osztálya Budapest V. Nádor-u. 20. vagy a főelárusítónál: **Kontsek Géza Debreczen.**

CLIMAX

nyerszalammotorok és lokomobilok 3-70 HP.
 Magasnyomású nyerszalammotorok 15-160 lóerőig :: erőig ::

legolcsóbb és legmegbízhatóbb üzemet biztosítják. Özomköntesség löerőnként 1-2 ill. Állandóan zavartalan üzem! — Pénzügyi felelősséget néköl! Egyezőri koroké! Szekező gép üzomból!

Bachrich és Társa
 betétitársaság motorgyári fióktelepe
 Budapest, VI, Váci-körut 59/00

Motorkezelőt

keresek két havi cséblésre, havi 110 koronáért ellátással.

FÁBRY KÁROLY
 Nyirábrány.

Legolcsóbb és legjobb hatású Hashajtó

(Neustein Erzsébet-pülái)

felulmulja minden tekintetben a hasonló készítményeket. Fenti szer mentes minden káros alkatrész föl, a legjobb sikerrel használják a altest bántalmainál, könnyű székletet szerezni egy vértisztító gyógyszer sem ártalmatlanabb és alkalmasabb a

Székrekedés

legyőzésére, mint a legtöbb betegség okozójára. Cukrozott volta miatt, a gyermekek is szívesen veszik. Egy doboz 15 pilula tartalommal 30 fillér. egy tekercs 8 dobozzal tehát 120 pilulával 2 korona. A pénz előre küldése mellett bérmentve.

Ovás! Utánzatától óvakodjunk „Neustein FÜLÖP hashajtó pillulái” tessék kérni! Csak akkor valódi, ha minden dobozon a törv. bejegyzés Szeut Lipót védjegye a Fihilip Neustein gyógyszerész aláírásával fekete vörös nyomásban olvasható. A keresek, törvény által védett csomagjainkon cégünknek rajta kell lennie

Neustein Fülöp gyógyszerháza.

Szent-Lipóthoz Wien, Plankengasse 6.

Kapható Debreczenben: Kubek Sándor Mihailovits J., Muraköz, László, Aranyi J. gyógyszerészeknél.

A világ első iszapfürdője!!

Vas- és ásványtartalma utólrhetetlen nagy mennyiség mind minőségben. 30,000.000 m3 saját oo iszaptartalmu. oo

Ellismert szivgyógy-fürdő!

Kizárólag csakis CO2 fürdő teljes dózisban. — Sík terület. oo

FRANZENSBAD

Ivó és fürdő kura, Acéliszap, és CO2 fürdők]. — Szénsavas — Gázfürdő, Termézetes Rádium-Emanatórium, Inhalatórium, Inhalatórium, Gégeesarnok Röntgen és Zander intézet. Hidegvíz, gyógykura, és Elektrokardiograph, ooooo

Női bajok ellen!

Különösen chron gyulladások. Mensruáció zavarok. Sterilizáció. valamint a vér betegsége. Ugymond; Kőzsvény, Reuma, idogbajok stb.

Szív bajok ellen!

A sziv inzulfienzense szivgyengeség, szivizomgyulladás, szivbillentyűhiba, ideges szivbaj, az artéria betegsége szivelhájadosás stb.

Gazdagon illusztrált és tartalmas prospektus ingyen.

A fürdőigazgatóság.

A „Debreczen” szerkesztősége Darabos-u. 7. Telefon 412.

Illatszerek, háztartási cikkek, illatos szappanok, arc- és kéz-ápolási cikkek ruha és hajkefék, : teák, cacaók, csokoládék :

Általában az összes szakmába vágó cikkek legolcsóbb beszerzési forrása nagyban és kicsinyben

„HEZ” illatszer nagy-aruhaz ooo

Budapest, VIII., Kőfaragó-utca 7

24 oldalas illatszer és háztartási árjegyzékünket ingyen és bérmentve küldjük. — Kereskedők és viszonteladók kérjék nagybani árjegyzékünket.

MARGIT-CRÉME

Ezen kiváló arckenőseket az egész világon sok millió úrhölgy használja, mert a legújabb tudományos hávriatok alapján készült arccrème és mert hirterves vegyészekt állítása szerint ez a legjobb és teljesen ártalmatlan arccsopító és finomító. A Margit-crémet a bőr azonnal felveszi, miért is rögtön beáll a hatás, mely valóban meglepő, gyors és biztos. A bőr teljesen átalakul, töle és az úde, telt, báronysíma s rósdafőhöz lez. Bár nap alatt elfűnek ráncok, redők, szuplók, májfoltek és mindennemű kitérés. A Földes-féle Margit-crème nemcsak csopítja az arcot, hanem ápolja és megóvja az időjárás, a nap és szél minden hatolyása ellen. Utánzatoktól és hamisítványoktól óvakodjunk! Kapható az egész világon. Tégelye 1 és 2 kor. Margit-szappan 70 fill. Margit-puder 1 K. 20 f. Készíti és postán küldi:

FÖLDES KELEMEN gyógyszerész, ARAD

KAPHATÓ: Debreczenben Balázs Ödön, Grés Nagy Ferenc, Jóna és Jóna drog., Mihailovics Jenő, Manthner Alfréd, Muraköz László, Tóth Béla H-Szoboszlón Barbóc Zsigmond H.-Bónasörnyben Kerecsy Gábor gyvgytárakban.

